Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...мнай 1921 оной ...бриин 21-һээ гарана | № 242 (14262) | 1973 оной октябриин 13, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

...4 ОНОЙ ДЕКАБРИИН ТҮСЭБӨӨР

...маанай леспромхо-... ...ий Петрович Па-... ...вой даадаг бага ...исно эрхим бригада ...эргэдээ хүрэмөөр ...на. Бригадын коллек-... ...о бэлэдхэхэ, таллуул-... ...н жэлэй даабарие ...жэл соо дүүргэхэ ...уялга абанхай. ...ү бригадын коллек-... 150 мянган кубометр ...элэдхэхэ табан жэлэй ...ие болзорһоонь нэгэ ...урид дүүргээд, тү-... ...гадуур 50 мянган ...р модо арадай ажа-... ...лыгээхэ гэжэ хараал-... ...йна. ...эй хэлэһэн үгэ ба ...хэрэгынь хоорондоо ...дагггүй. Бригада ...с уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Табан жэлэй эхинһээ хойшо 120 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа, мүнөө 1974 оной декабриин түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Тэдэнэр ямар аргаар амжалта туйланаб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулна, трактораа 1,5 халаанда хүдэлгэнэ, бэе бэеынгээ мэргэжэл һайнаар шудална. Тиимэһээ заахашье һаатангүйгөөр бүхы халаанда бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

«Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһээ һайнаар, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһээ һайнаар» гэһэн урла доро ажалладаг энэ бригада ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа байна.

Н. ТЮРНЕВ.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ХОЁР ҺАРА

Мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй предприятинуудай коллективүүд Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан габшагай ажалай хоёр һара соносхоһон юм. Бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн уряа доро энэ хаһа үнгэргэгдэжэ байна. Коллективүүд социалис уялгануудаа дүүргэжэ, һайндэртэ ажалай шэнэ бэлэг бариха хүсэлэнтэй ажалланад.

Энэ социалис мүрысөөндэ олон бригада, үйлэдбэриин түрүүшүүл шалгарна. Малай гэдэһэ дотор сэбэрлэдэг заводой Фёдор Сластинай хүтэлбэрилдэг халаан һаһан эмхидхэгдэбэшье, эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Хүдэлмэришэдэй олонхинь хоёр-гурбан мэргэжэлтэй, тиимэһээ һаадгүй һайнаар ажаллажа, даабаряа холо үлүүлнэ.

Николай Досов, Людмила Бондарева, Мария Жерлова болон үйлэдбэриин бусад түрүүшүүл 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэдэг болонхой.

Техническэ фабрикадуудай цехэй коллектив габшагай ажалай хоёр һарын соносхогдохоһоо хойшо ажалай вахтада жагсанхай. Энэ коллектив комбинат дотороо эгээл түрүүлэн юһэ һарын түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байна. Тэдэнэр нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, продукци үйлэдбэрилгые 22 процентээр дээшэлүүлээ. Габшагай ажалай түрүүшын һарын даабари 10 гаран процентээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Коллектив ажалай эмхидхэл улам һайжаруулһанай, арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ гэжэ оролдоһоной ашаар продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэжэ байна.

Хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг цехэй коллектив юһэ һарынгаа даабарие амжалтатайгаар дүүргээ. Тэдэнэр халаанай даабарие ходо 10—15 процентээр үлүүлнэ, һайн шанартай продукци бүтээнэ. Даабаряа дүүргэдэггүй нэгэшье хүн цехтэ үгы юм. Лукерья Емельянова, Екатерина Иванова, Ирина Тараканювская, мүн цехэй бусад олон түрүүшүүл ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ туйлаха хэмжээндэ хүргэһэн байна.

Халаанай даабарие үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо эдэ үдэрнүүдтэ улам олошорһоор. Бүхы хүдэлмэришэдэй табадахи хүн бүхэниинь энэ жэлэй арбан һарын даабарие дүүргээ.

Колбаса хэдэг заводой мяха шулагша Сергей Архипов, субпродуктнуудай цехэй хүдэлмэришэн Любовь Петрачкова, баанха хабхаглагша Антонида Пирогова, шубуу үүсэлдэг цехэй хүдэлмэришэн Людмила Коротких халаанай даабарие үлүүлэн дүүргэхэтэй хамта һайн шанартай продукци бүтээнэ.

Үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективүүд хоёр һара соо габшагайгаар ажаллажа, ехэ продукци үйлэдбэрилхэ зорилго урдаа табяа. Һайндэр болотор түсэбһөө гадуур нэгэ миллионһоо дээшэ түхэригэй эдеэ хоолой элдэб зүйл үйлэдбэрилэгдэжэ, холын Хойто зүтэй, Алас-Дурнын, мүн республикынгаа худалдаа наймаанай организацинуудта эльгээгдэхээр хараалагдаа.

Г. ХАРЧЕНКО.

...грайн аймагай Эрхирэгэй совхозой гурбадахи от... ...ин һаалишан Аюша Доржиевна Цыреновае тани... ...хүн энэ ажахыда үгы юм. Юундэб гэхэдэ, дүй дүр... ...түрүү һаалишан Аюша Доржиевна багаһаань мал ...хүдэлжэ, үнэн шударгы хэрэгээрээ олоной маг... ...лайшаалда хүртөө. 26 жэл соо тэрэ һаалишанаар ...ана. Энэ жэл соо нэгэ үнеэнһээ 2250 литр һү һаа... ...ялис уялга абаһан юм. Ажалдаа амжалтатай ...н Аюша Доржиевна уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ ар...

...АГ ДЭЭРЭ: түрүү һаалишан Аюша Доржиевна ...ова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХОЖОМДОЖО ОРОБОШЬЕ...

Таряанай хүсэд эдеэшээгүй байһан дээрэһээ Ноёхоной механизаторнууд ургаса хуряалгадаа урда урдынхиһаа хожомдожо ороо һэн.

Түрүүшын үдэрһөө 26 комбайн таряа амяарлан хадажа, зариманиинь баал суглуулжа ороо. Бүхы комбайнуудынь һүниндөө хүдэлхөөр зайн галай гэрэлээр хангагданхай.

Мүнөө энэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үсөөхэн үдэр соо 2500 гектар тарян амяарлан хадагдаад, тэрэнэйнь ехэнхи хуряагдажа абтаа. Хадалга хуряалга хоёрой хоорондо забһар гаргагданагүй. Ажалай Улаан Тугай ордено механизатор нүхэр Салимзянов халаан бүридэ 360—370 центнер таряа сохино. Республикын габьяата механизатор, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир П. Гылыков өөһэдынгөө комбайнернуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэһээ гадна, өөрөө комбайнда һуужа, таряа хуряахадаа, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Энэ колхоз аймаг соогоо эгээл һайн ургаса ургуулаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 13—14 центнер, зарим үрэһэнэй участогһаа гектарай 20 центнер шэниисэ хуряана. Ороон тарягаа ойрын үдэрнүүдтэ хуряажа дүүргэхын тула колхозой механизаторнууд габшагай шангаар хүдэлнэ.

Тус ажахыда таряалангай һолоомо суглуулжа һүрилхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэри урагшатай ябуулагдана. Хамта 900 гектар намарай паар хахалагдаа.

Ц. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгын аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ХЭР ДҮҮРГЭГДЭҺЭН ТУХАЙ

1973 оной октябриин 8-ай мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэн	Сенаж	Силос	Ногоохой гурил
Баргажанай	60	31	93	23
Баунтын	62	—	—	—
Бэшүүрэй	50	105	34	56
Зэдын	31	22	16	136
Яруунын	34	154	62	96
Загарайн	74	148	20	31
Захааминай	65	127	93	—
Кабанскын	61	33	74	92
Хэжэнгын	67	126	127	218
Хурамхаанай	61	58	62	47
Хяагтын	31	30	10	42
Мухар-Шэбэрэй	47	96	28	95
Ахын	70	—	—	—
Прибайкалиин	69	14	80	—
Хойто-Байгалай	54	—	—	—
Сэлэнгын	47	24	54	72
Түнхэнэй	68	100 1	71	93
Улаан-Үдын	36	271	—	75
Хорийн	59	36	62	35
Республика бүхыдөө	50	83	42	30

КПСС-эй ОБКОМДО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Монгол арадай элитэ ехэ хүбүүдэй —Сүхэ-Баатарай, Чойбалсанай ба бусад монгол революционернүүдэй Совет Росситай холбоо барисаа тогтоолгодо түүхэтэ үүргэ дүүргэһэн Хяагта хотын Хүндэтэ эрхэтэн болгожо намайе һунгаһан тухай мэдээсэл абаад, зүрхэ сэдьхэлни баярай ехэ мэдэрэлээр нэбтэрээ. Намда анхарал хандуулһанай, ехэ нэрэ хүндэдэ хүртөөһэнэй түлөө Танда, танаар дамжуулан, КПСС-эй Буряадай обкомдо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Министрнүүдэй Соведтэ, тэрэшэлэн Хяагта хотын партийна, Соведэй зургаануудта, бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан элирхэйлэн мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. Хяагта хото хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи шэнэ үе сагай эхи табигша Агууехэ Октябриин социалис революцитай монгол арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые бата бэхеэр холбогшо һабагша болоһыень тэмдэглэхэдэ, аятай байна. Манай алдарта Монголой Арадай-революционно партиин үндэһэ һууриин табигдаһан, танай гайхамшаг хотын Хүндэтэ эрхэтэн болгоһон ушар намайе ехээр баясуулаа. Монгол ороной ажалшад партиингаа хүтэлбэреэр арадай революци хэһэн, дотоодын ба гадаадын боголшологшодые һүнөөһэн, арадай засаг тогтооһон юм. Хяагта хотын ажалшад агууехэ Советскэ Союзай арадуудтай таби гаран жэлэй туршада хамта ябажа, Советскэ Союзай ба МНР-эй арадуудай ленинскэ хани барисаае хүгжөөхэ, бүхы талаарнь бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулна. Үе сагаар, асари ехэ туршалгануудаар шалгагдан батажаһан монгол-совет эбдэршэгүй хани барисаанай үнэн сэхэ сэрэгшэнь байхаб гэжэ таанадаа найдуулхыемни зүбшөөгыт. Коммунизм байгуулха, арадуудай эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула Советскэ Союзай Коммунис партиин табиһан түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ саашадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень Хяагта хотын, бүхы социалис Буряад ороной ажалшадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Ю. ЦЕДЕНБАЛ,
МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь,
МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Мал ажалай ба тэжээл бэлэдхэлгын талаар СССР-эй машина бүтээлгын нийтэсоюзна министерствые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум эмхидхэн байгуулба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. Н. БЕЛЯГЫЕ МАЛ АЖАЛАЙ БА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ТАЛААР СССР-эй МАШИНА БҮТЭЭЛГЫН МИНИСТРЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Нүхэр **Беляк** Константин Никитовичые мал ажалай ба тэжээл бэлэдхэлгын талаар СССР-эй машина бүтээлгын министрээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 оной октябриин 11.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. Н. ПАВЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын сүүдэй органуудта олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүн нүхэр **Павлов** Константин Никифоровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 12.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. А. ЗАБАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ой модоной ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын лесхозой директор нүхэр **Забанов** Константин Александровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 12.

...ИЛИИН ...АТРИОДУУДТА— ...РХЭ СҮЛӨӨ

...АН-ҮДЭ. Мүнөө дэл... ...зон Чилидэ боложо ...үйлэ хэрэгүүдээр һэ... Сэрэгэй хунтын ...э байһан муухай зэр... ...рзанууд бүхы дэлхэйн ...ой сэдьхэл зүрхэ до... ...уур сухалые хүр... ...илиин арадай эрхэ ...ийгөө түлөө тэмсэхэ, ...байһандань этигэжэ ...тухайгаа совет хү... ...мэдүүлнэ. Уржадэр ...ромашина» заводой ...ришэд ажалайнгаа ...кран бүтээлгын цех ...ороо сугларбад. За... ...партийна организа... ...кретарь Захар Ефре... ...бучков суглараашадай ...ража:

...эрэгэй хунта Чилиин ...ууудые мүрдэхэ, ала... ...рмэдэ хааха харата ...хэрэгүүдээ бүри үр... ...Сантьяго хотын ...ултэ марксизмын ...удай зохёолнуудые ...байһан гал дүлэн ...дэ. Коммунистнууд ...арадай нэгэдэлэй ...ндые хүсэ хэрэглэн ...Сальвадор Альен... ...равительствын бэс ...социально-экономи... ...улалтануудые усад... ...хунтын гол зорил... ...Сэрэгэй хунта гү... ...хэлдэ абтаһан про... ...предприятинуудые ...а бусаажа байна. ...н хуули буса хэрэ... ...шизмые һануулна. ...патриодуудай тэмсэ... ...үү үзэлтэй хүнүүд ...лдэй дээрэ дэмжэжэ ...Сэрэгэй хунтада ха... ...г лэ, — гэжэ хэ... ...хүдэлмэришэд нэ... ...ар дэмжэбэ.

...эрхим хүдэлмэри... ...унис ажалан удар... ...Буряадай АССР-эй ...Соведэй депутат Татьяна Руцкая нүхэдэйнгөө урда гаража:

— Чилидэхи сэрэгэй урбалта, хорото муухай аашануудые манай коллектив сэдьхэлээ хүдэлгэн буруушаана. Мүнөө Чилиин газар дээрэ үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ бодоһон олон мянган хүдэлмэришэд, тарияашадай шуһан адхаржа байна. Баяшуулай дарлалта мүлжэлгые дахин һэргээхын түлөө хүн зониие алажа хюдажа байһан хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудые буруушаанабди,—гэхэдэнь хүдэлмэришэд альга ташаба.

— Чилиин хуулита засагые контрреволюционернүүдэй унагааһан ябадал, президент Сальвадор Альендые алаһан, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие түрмэдэ хааһан ябадал бидэнэй сэдьхэлые ехээр доһолгоо. Мүнөө Луис Корваланай ами наһан аюулда ороод байна. Энэ муухай аашa ябуулгануудайнгаа түлөө хархис этэгээдүүд харюусахал байха, —гэжэ заводой хүдэлмэришэн М. С. Асеев мэдүүлбэ.

Инженер-конструктор Г. С. Хамаганов, техническэ хиналтын таһагай хүдэлмэрилэгшэ С. М. Тюрина, слесарь И. В. Бердюгин гэгшэд Чилиин патриодуудые дэмжэһэн, сэрэгэй хунтын харата муухай ябуулгануудые буруушааһан үгэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшад сэрэгэй хунтын харша ябуулгануудые буруушаажа, хархис хүсэнүүдтэ, фашизмда эсэргүүсэгшэ Чилиин арадай үнэн сэхэ тэмсэлые нэгэ һаналтайгаар дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлһэн тогтоол гаргаа.

МАНАЙ КОРР.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Л. И. Брежнев П. Н. Дхартай уулзаа

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Москвада ерээд байһан Индиин премьер-министрэй ахамад секретарь П. Н. Дхартай октябриин 11-дэ уулзажа, Индиин премьер-министр И. Гандида үгтэхэ бэшэг дамжуулба.

Совет-энэдхэг харилсаа саашадань хүгжөөлтын асуудалнууд хани халуун, үнэн сэхээр үгэеэ ойлголсолтын оршон байдалда зүбшэлэгдэһэн байна.

(ТАСС).

Монгол ороной эб найрамдалай тала баригшадай конференци

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха Монголой комитедэй конференци октябриин 11-дэ эндэ болобо.

Комитедэй түрүүлэгшэ Ч. Чимит конференци дээрэ элидхэл хээ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тодорхойлогдоһон эб найрамдалай программа бэелүүлхын тула социалис хани нэгэдэлтэ оронууд, нэн түрүүндэ Советскэ Союз ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Уласхоорондын харилсаандахи хубилалтануудта тойбо татахые һэдэдэг, шахардуу байдал һуларуулгада, Азида хамтын аюулгүй байдал хангалгада эсэргүүсэн тэмсэдэг Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулгануудые Ч. Чимит буруушааба.

ГДР-эй делегаци МНР-тэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй МНР-эй партийно-правительственна делегациин, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-правительственна делегациин хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ.

Октябриин 11-нэй үдын урда ГДР-эй делегаци Зайсан хада дээрэ совет сэрэгшэдтэ табигдаһан памятнигай дэргэдэ венок табяа. МНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд, мүн СССР-эй ба ГДР-эй посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд венок табиха үедэ байлсаа.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭЭР

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Яхадай, Тюмениин байгаалиин газые СССР-һээ США-да абаашаха, түхеэрэлгэнүүд ба материалнуудые США-һаа СССР-тэ асарха асуудалнуудаар СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Н. Г. Осипов түрүүтэй совет делегаци американ компанинуудтай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Совет делегаци «Эль-Пасо», «Оксидентл петролеум», «Тексас истерн», «Теннеко», «Браун энд рут» гэдэг компанинуудай түлөөлэгшэдтэй Вашингтондо уулзаа.

США-гай правительствын түлөөлэгшэдтэй, правительственна эмхинүүдтэй, тодорхойлон хэлэбэл, уласхоорондын экономическа хэрэгүүдэй талаар США-гай президентын туһалагша П. Флэнигантай уулзажа хөөрэлдөө.

А. А. ГРОМЫКО АРАБ ОРОНУУДАЙ ЭЛШЭН САЙДУУДТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко араб оронуудай элшэн сайдуудтай, Египедэй Араб Республикын — Я. А. Кадертай, Сириин Араб Республикын — Дж. Шайятай, Ирагай Республикын — С. М. Амаштай, Алжиран Арадай Демократическа Республикын — Р. Малектай, Иорданиин — К. Хаммудтай октябриин 11-дэ уулзаба.

Израилиин империалис эзэрхэг түримхэй ябуулганууде эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй ба национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа араб оронуудта түгэс туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэгэйнь түлөө Советскэ Союзда гүнзэгы баяр баясхалангаа араб гүрэнүүдһээ Москвада байдаг бүхы элшэн сайдуудай үмэнэһөө эдэнэр мэдүүлээ.

Араб гүрэнүүдтэ эсэргүү Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхахын түлөө хэлбэришэгүй тэмсэдэг Советскэ Союзай залан сэхэ хараа бодолые А. А. Громыко совет хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэһөө дахинаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Энэнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй октябриин 8-най мэдүүлгэ ехэ удха шанартай гэжэ онсолон тэмдэглээ. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээхын, энэ районой бүхы гүрэнүүдтэ, арадуудта аюулгүй байдал хангахын тула Советскэ Союзай саашадаашье ехэ оролдолго гаргаха байһан тухайда энээн дотор хэлэгдэнэ.

Иимэ политикала Советскэ Союз саашадаа шууд бэелүүлхэ байха гэжэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр тэмдэглэбэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЙ УРЯА

Хани барисаанай Московско байшанда пресс-конференци болобо

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президентскэ соведэй онсо заседани октябриин 10—11-дэ Москвада болобо. Энээндэ Европын, Азиин, Америкын ба Африкын олон ороной эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, совет олониитын хэдэ хэдэн ажал ябуулагшад, Египедэй, Сириин, Алжирай, Ирагай, Ливанай элшэн сайдууд, посольствонуудай дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа. Дүтын Зүүн зүгтэхи сошордолто байдал тушаа мэдүүлгэ, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида хандаһан бэшэг эндэ батагдаһан байна.

Тэрэ мэдүүлгэ доторнь иигэжэ онсолон дурдагдана: Дүтын Зүүн зүгтэхи мүнөөнэй байлдаанууд хадаа араб оронуудта эсэргүү Израилиин засаг баригша бүлэгүүдэй олон жэлэй турша соо баримталан ябуулжа байгаа эзэрхэг түримхэй империалис политикын хойшолон болоно. Эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдэй сугалан гаргагдаад, Палестинын араб арадай хуулита эрхые бүхы талануудай дэмжээд байбал, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое политическэ гуримаар, үнэн зүбөөр шиидхэхэ, дайнай ябуулгануудые сүм болюулха үндэһэ һуури бии болохо гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тоолоно.

Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон оршон байдал һүжэрэжэ болохо, эб найрамдалда, уласхоорондын аюулгүй байдалда ехэ түбэг ушаруулжа магад байна гэжэ ООН-до хандаһан бэшэг доторнь хэлэгдэнэ. Иимэ байдалай тохёолдоһоной түлөө харюусалгые Израилиин засаг баригшад сүм дааха. Юундэб гэхэдэ, эдэнэр дэлхэйн олониитын һанал бодолдо, ООН-ой шиидхэбэринүүдтэ зүрюу политика ябуулһаар.

Президентскэ соведэй заседаниин дүнгүүдтэ, эндэ баталагдан абтаһан документнүүдтэ зорюулагдаһан пресс-конференци октябриин 11-дэ Москвадахи Хани барисаанай байшан дотор болобо. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулганууде буруушаалгын митингнүүд, демонстрацинуудые эмхидхэхэ уряатайгаар бүхы оронуудай олониитэдэ хандаба гэжэ совет болон гадаадын журналистнуудта мэдээсэгдээ. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа хохидоһон араб оронуудта материальна, медицинскэ ба бусад туһаламжа ехээр үзүүлхэ асуудал зүбшэбэ.

СССР-эй элшэн сайд Н. Сианугтай уулзаба

ПЕКИН. (ТАСС). СССР-һээ Пекиндэ байдаг элшэн сайд В. С. Толстиков Камбоджын гүрэнэй толгойлогшо, Национальна нэгэдэмэл фронтын түрүүлэгшэ принц Н. Сианугтай уулзаба. Камбоджодохи байдалда хабаатай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй болохо үедэ һанамжаяа хэлэһэн байнад. НЕФК-гэй ба Национальна нэгэдэлэй королевскэ правительствын хүтэлбэри доро кхмер патриодуудай хэдэг үнэн зүб тэмсэлые дэмжэдэгээ совет тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Ороной таряалан дээрэһээ

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор, октябриин 8-да ороной колхозууд, совхозуудай 115 миллион гектар дээрэһээ ороохото, ороохото-бобово ургамалнууд (кукуруза оруулангүй) хадагдаһан байна. Энэнь бүхы тарилгын талмайн 96 процент болоно. 111,8 миллион гектарай ороохон сохигдожо абтаа. Энэмнай хадагдаһан талмайн 97 процент болоно.

Ороохон болгогдохо кукуруза хуряалгада колхозууд, совхозууд ехэ анхарал хандуулна. 1,7 миллион гектарай гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһан талмайн хахад хубиин кукурузын буурсаг хуряагдаад байна.

Овощ хуряалга түлэг дундаа 784 мянган гектарай овощ хуряагдаа.

Колхозууд, совхозуудай ажалшад элдэб ургамалнуудые хуряахаһаа гадна, ерэхэ жэлэйнгээ ургасын үндэһэ һуури табина. 32 миллион шахуу гектарта намарай тарилга хэгдээ. 69 миллион үлүүтэй гектар дээрэ намарай паар хахалагдаад байна.

(ТАСС).

Социалис мүрысөөн: эршэ, шанар, дэлисэ

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ЭДЭБХИДЭ ТҮШЭГЛЭН

Партиин XXIV съездын шиидхэбэриие, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тула социалис уялганууд абтадаг гээшэ ааб даа. Жэлэй дүүрэхэдэ, гүрэнэй түсэбэй, социалис уялгын хэр зэргэ бэелүүлэгдэһэниие шалгажа, үрэ дүнгүүдэе шэнжэлэн харадаг заншалтайбди. Тиигэжэ ямар амжалтын туйлагдаһаниинь, ямар алдуугай гаргагдаһаниинь элирүүлэгдэнэ.

Табан жэлэй түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ, үрэ дүнгүүдэе согсолжо хараабди. Үйлэдбэриин ургалта туйлаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хэр зэргэ хэрэглэгдэбэб?

Промышленна продукци худалдаха, хэрэглэлэй, культурно-ажаһуудалай зүйлнүүдые бүтээхэ 2,5 жэлэй түсэб 103,1 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 1.260 мянган түхэригэй һайн шанартай продукци худалдагдаһан байна. Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ 5 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа, Хариин гүрэнүүдэй захилаар продукци бүтээн гаргаха даабари мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Эрхим шанартай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэһэн электродвигательнүүдые бүтээһэнэй ашаар хоёр миллион түхэригһөө үлүүтэй нэмэлтэ олзо доход арадай ажахыда үгтэһэн байна.

Эдэ тоо, баримтануудые шэнжэлэн хараад үзэе.

Завод табан жэлэй түрүүшын хахадай туршада технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаа. Энэ ямар аргаар туйлагдааб?

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго табихадаа, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, энэ эдэбхи үүсхэлдэнь түшэглэхэ гэжэ дирекци, партийна, профсоюзай организаци хараалһан байна.

Тиигэжэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй үүргэ, нүлөө дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Цехүүд, участок, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээ. Мүрысөөнэй дүрим баталагдаһан байна. Хүдэлмэришэдэймнай олонхинь өөһэдын уялга абажа, урдаа мүн лэ тодорхой зорилго табиһан юм.

Москвагай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын «Динамо» заводой хүдэлмэришэдэй жэшээгээр хүдэлмэришэднай ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ өөрын түсэб зохёожо эхилээ. Өөһэдын иимэ түсэбөөр ажалладаг олон хүнүүд даабарла һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, токарь Лазарь Чебунин, фрезеровщик Геннадий Гарский, слесарь Валерий Рудаков, лэнтээр деталь оройгшо Галина Дубинина, үрэмдэгшэ Меркурий Тимофеев мүнөө декабрь һарын даабари дүүргэжэ эхилээ.

Өөһэдын түсэб зохёохо хэрэгые хүдэлмэришэд һайшаан дэмжэнэ. Түрүү дүй дүршэлые халан абалсахын тула ажалай эмхидхэл шалгаха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэй болоно. Хэрэгтэй инструмент, технологическа зэр зэмсэгээр хүдэлмэришэдэй хэр хангагдадаг, станок, ондоо түхеэрэлгэнүүдэй ямар байдалтай байһаниинь шалгагдана. Энэ ажалда хүдэлмэришэд өөһэдөө сэхэ хабаадалсана хэ юм. Хэрэгтэй юумэер саг соогоо хангагдаад, станогуудайнгаа һаадгүйгөөр хүдэлөөд байхада, тэдэнэр ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ арга боломжотой бшуу.

Дирекци, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тэрээндэ олон хүниие хабаадуулха гол шэглэл баримталхадаа, экономическа һайн үрэ дүн туйлаха арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй анхарал хандуулна. Бидэнэр али бүхы аргаар түсэбөө дүүргэхэ гэжэ анхарна бэшэ, ажалай гаргаша бага болгохо, материал алмаха, тобшолон хэлэхэдэ, бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргаха гэһэн 1973 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй уряа бэелүүлхэ хэрэгтэ коллективэй хүсэ шадал элсүүлнэбди.

Иимэ уряатайгаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд ажалай гаргаша бага болгохо, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлхэ арга зам бэдэрнэ. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэнэ. Мүрысөөндэ инженер, технигүүд хабаадалсадаг болоо. Тэдэнэр үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэнэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха арга боломжо элирүүлнэ.

Заводой главна конструкторай орлогшо Г. А. Соколова табан хүнһөө бүридэһэн эдэбхитэйшүүлэй бригада хүтэлбэрилдэг. Тус бригадынхид электродвигательнүүдые бүтээхэ үйлэдбэридэ горитой хубилалта оруулһан байна. Катушкануудые лентээр орёохо технологи хубилгажа, табан хүниие энэ ажалһаа сүлөөлхэ арга олгоо. Мүн горитой материал алмагдаһан байна. Бригадын эдэбхи үүсхэлтэ ажалые согсолон харахада, һониин тобшолол хэгдээ. Тэдэнэр гурбан жэл соо абаха салин хүлһэнэй жэшээтэй мүнгэнэй алмалта хэһэн болоно. Инженер-технолог Дамба Лапхарович Нанзановай нэрэ оло дахин дурдагдадаг. Заводой техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ тэрэнэй оруулһан хубита горитой ехэ. Тэрэ өөрөө урлан нарижуулгын олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Гадна эдэбхитэйшүүлэй бригада хүтэлбэрилжэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ олон асуудал шиидхэлсэжэ байна.

Мүрысөөнэй дүн согсолходоо ямар цех, бригада, участок арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглээб, экономическа талаараа ямар ургалта туйлагдааб гэжэ шэнжэлэгдэдэг. Һайн шанартай продукци бүтээн гаргахада, заводтошье, арадай ажахыдашье ехэ аша туһатай. Манай коллектив энээниие һайн ойлгоно.

Ашаглахада найдамтай бэхи, удаан болзор соо хүдэлгэгдэхэ электродвигатель, автокран бүтээхэ асуудалда мүрысэгшэдэй гол анхарал хандуулагдана. Конструктор, технологууд энэ асуудал зүбөөр шиидхэхын тула научно-шэнжэлгын институтуудтай холбоо барисаа байгуулханхай. 30 гаран институт, эмхи зургаануудһаа техническэ туһаламжа, экономическа зүбшэл заабари, тусхай литература абтадаг болоо. Тэдэнэй туһаламжаар техническэ документаци бэлдэгдэнэ, технологическа үйлэдбэри нарижуулагдана.

Жэшээлхэдэ, заводой конструкторнууд Петрас Свилис, Борис Попов научно-шэнжэлгын «Стройдормаш» институтай холбоо барисаа байгуулжа, КС-3561 түхэлэй автокрануудай технологи хубилгаха арга олоо. Энээнэй ашаар ажалай гаргаша 30 мянган нормо-часаар хороогдоһон байна. Зүүн-Сибириин технологическа институдай багшанар ажалдамнай бодото туһаламжа хүргэнэ.

Заводой хүдэлмэришэдэй, инженер, технигүүдэй эдэбхи үүсхэлээр һара бүхэндэ үнгэргэгдэдэг «Шанарай үдэрэй» үүргэ дээшэлээ. Продукциин шанар шалгаха комиссиин ажалда хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Петр Толмачев, Станислав Гужванс, Александра Оловникова болон бусад олон хүдэлмэришэд ажалай зэр зэмсэг, продукци бүтээлгын технологи, эрилтын хэр дүүргэгдэдэг байһые шалгалсана. Элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд «Шанарай үдэртэ» табигдажа, тэдэниие усадхаха хэмжээн хараалагдана.

Продукциин шанар тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулжа, завод һайн шанартай электродвигатель, автокрануудые бүтээдэг болоо. Заводой бүтээн гаргадаг бүхы продукци гүрэнэй аттестаци гараһан байна. Продукциин 42,2 процентнь дээдэ зэргын шанарай, 56 процентнь 1-дэхи категориин шанарай тэмдэгтэйгээр худалдагдана. 13 түхэлэй электродвигательнүүдтэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг үгтэһэн юм. АОЗ-315, АОЗ-355 түхэлэй электродвигательнүүд ВДНХ-да харуулагдажа, 1-дэхи шатын дипломдо хүртэһэн байна. Һайн шанартай продукци бүтээһэнэй түлөө олон хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд ВДНХ-гай алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар ходо шалгагдана, элирүүлэгдэнэ. Продукциин хэды шэнээн хубиин ажаглалта, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушаагдадаг байһаниинь тусхай тоо бүридхэлдэ абтадаг. Мүн шанарай коэффициент элирүүлэгдэдэг гээшэ.

Социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн хүгжөөхэ, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ хараа шэглэл баримталхадаа, ОТК-гай уялга тодорхой һайн болгоһон байнабди. Урдань голодоһо элирүүлгээр ОТК-гай ажал сэгнэгдэдэг байгаа. Харин голодоһо гаргалгые зайсуулха, продукци бүтээлгын бүхы технологи, эрилтэ наринаар сахилгые шалгаха асуудалда ОТК-гай хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулагдадаг болоо. Мүнөө заводой бүхы продукциин 90 процентнь ямаршье ажаглалтагүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушаагдана.

Заводой коллектив промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаһаар. Энэ табан жэлэй эхинһээ хойшо квартал бүхэнэй үрэ дүнгөөр эрхимлэжэ, машина бүтээлтын предприятинуудай дундаһаа түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябанабди.

Табан жэлэй шиидхэхы энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ коллективэймнай хүсэ шадал зорюулагданхай. Энэ зорилгоёо дүүргэхэ арга боломжотойбди. Продукци худалдаха юһэ һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, даабариһаа гадуур 200 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөһэнэй, мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар амжалта туйлагдаа. Саашадаашье иимэ хараа шэглэл баримталжа, табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ байһандаа найданабди.

П. БУРЛОВ,
«Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» орденто «Электромашина» заводой директор.
Н. ДЕМИН,
социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар инженер.

Табан жэлэй барилганууд

МҮНӨӨНЭЙХИҺӨӨ ҺУРАГГҮЙ УУЖАМ ГЭРНҮҮД

Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэ Улаан-Үдэ хотын гол үйлсэнүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Энэ үйлсэдэ байрын гэрнүүд, эмхи зургаанай байшангууд олоор баригдана. Буряадай барилгын управлениин нэгэдэхи СМУ-гай барилгашад 110 бүлэ айлай орохо хоёр гэрэй һуури эндэ табяад, мүнөө ханыень бодхожо байна. Энэ гэрнүүд 114-дэхи сериин шэнэ проектээр баригдана. Шэнэ гэрнүүдэй таһалгануудынь урдань Улаан-Үдэ хотодомнай баригдадаг гэрнүүдэй таһалгануудта ор ходоо уужам байха юм. Бог шорой гаргаха соргонууд бии (табадахи дабхарһаа шорой гаргаха гэжэ гүйгдэхэгүй). Сэхыень хэлэхэдэ, хүн зоной ажаһуухада ехэл таарамжатай гэр болохо юм хаш. Иимэ гэрнүүд манай республикада эгээл түрүүшынхеэ баригдажа эхилбэ гээшэ.

— Шэнэ түхэлэй үшөө гурбан гэр Улаан-Үдэ хотодо барихабди. Хэрбээ ажалша зоной һайшаагаад байгаа һаань, 114-дэхи сериин гэрнүүд бүри олоор баригдаха юм, — гэжэ шулуушадай бригадир П. В. Леонов хөөрэнэ. Тэрэнэй даадаг бригадын шулуушад шэнэ гэрэй хоёрдохи дабхарай хана бодхожо байна. Шулуушад шуумгай ханаар хүдэлжэ байнад. Энэ бригадын шулуушад 120 бүлэ айлай орохо гэрэй торхые Солнечная үйлсэдэ барижа дүүргээд, иишээ ерэһэн юм. Шулуушад шэнэ гэрэйнгээ барилгые саг болзор соонь дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл урдаа табяад, эршэмтэйгээр ажаллана.

Хоёрдохи гэрэй барилга дээрэ Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкиин даадаг бригадын шулуушад хүдэлнэ. Энэ хоёр бригадын хүдэлмэришэд түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхэ гэжэ оролдоно. Борис Алексеевич Полторацкий республика дотороо мэдээжэ болоһон барилгашан ааб даа. Энэ бригадын коллектив 960 үхибүүнэй һураха дунда һургуулиин байшан 20-дохи кварталда барижа, һаяшаг дүүргээ. Шэнэ барилгын талмай дээрэ ерэһэн үдэрһөө эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлнэ.

— Борис Алексеевич Полторацкиин бригадатай мүрысэнэбди. Энэ бригадада ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, урагшаа һанаатай хүдэлмэришэд олон ааб даа. Тиибэ ябабашье, энэ бригадын хойно орохогүйн тула хаба шадалаа гарганабди, — гэжэ П. В. Леонов хөөрэнэ. Нэгэдэхи халаан дүүрэхэ тээшээ боложо байна. Хоёр бригадын шулуушад шангаханаар хүдэлнэд. Эдэнэр халаанай даабари дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула иимэ оролдосотойгоор хүдэлнэ бшуу.

Прокопий Варфоломеевич Леоновой бригадада 17 хүн тоологдоно. Тэдэнэй гурбаниинь мүнөө амаралтада. Манай ерэхэдэ арба нэгэн хүн хүдэлжэ байбад.

— Гурбан хүмнай хоёрдохи халаанда гараха юм. Тэдэнэр сонхонуудай дундахи ханануудые холбожо, бетоноор шудхалаа хэнэ. Манай бригадын 4-дэхи разрядай шулуушан Григорий Кондратьев энэ звеное хүтэлбэрилдэг, — гэжэ П. В. Леонов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Эдэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдодог лэ юм байна. Тиимэһээл дулаан байгаа сагта хоёр халаан соо хүдэлжэ, ехэ барилга хэхэ гэжэ оролдоно.

П. В. Леонов 18 жэл барилга дээрэ хүдэлнэ. Энэ саг соо Улаан-Үдэ хотодо нилээд олон барилга хэлсэжэ, түрэл городойнгоо шарайе гоё һайхан болголсожо байһан хүн. Олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан. Ойн баярай медаль үбсүүндэнь ялардаг. Прокопий Леонов ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Хүн бүхэнэйнгөө шадабарииень тухайлжа, шадахаар ажалыень даалгажа үгэдэг. Өөрынгөө мэргэжэлдэ 12 хүниие һургаһан юм.

Табан жэлэй саанахана Татьяна Семёнова бри... дань хүдэлхөөр ерэ... Түрүүшээр юрын хү... ришэнөөр хүдэлөө. Пр... тэрэниие шулуушанай... жэлдэ һургаа. Татья... нөө гурбадахи разр... Халаан соогоо 1,3 ку... хана бариха даабари... бометртэ хүргэдэг. ... даа харюусалга ... гээр хандажа, оролд... бөрхээр хүдэлжэ бай... гаа түлөө Татьяна Се... Улаан-Үдын горсовет... путадаар һунгагдаһан...

Иимэ ажалша бэр... бүүд, басагад П. В. ... вой бригадада олон. ... халаан бүриингөө ... үлүүлэн дүүргэхы... тэмсэнэ. Бригадын... Г. Кондратьев, Н. ... ев, С. Кречетов гэг... лаан соогоо 2—2,5 ку... хана барижа, даабар... ло үлүүлнэ.

— Табан жэлэй сан... бригададамнай ко... ажалай хүндэтэ нэр... олгогдоһон юм. Энэ ... дээрэ абажа ябахын ... оролдолго гарганабди... бэедээ туһалалсан хү... ди даа, — гэжэ шу... Татьяна Семе... лэнэ. Энэ хүд... шэн зүб лэ юм... лэнэл даа. Эбт... гээр хүдэлһэн ... тив хэзээшье, ... шье амжалтат... дэлдэг.

Манай ерэһэ... энэ бригадын ... шад 21 кубомет... бариһан байба. ... хэдэ үшөө 5 ... метр бетон шудхалаа... даабаряа 25 про... үлүүлэн дүүргэбэ.

— Шэнэ гэрэйнгээ ... барилгые байгша он... кабриин 29-дэ дүүргэх... тойбди. Энэ зорилго... лүүлхэ бэзэбди, — гэж... гадир П. В. Леонов б... найдуулба.

Уданшьегүй нэгэдэх... лаан дүүрэбэ. Хүд... шэд зэр зэмсэгүүдэ... луулжа эхилбэд. Бри... нууд П. В. Леонов, С... лис Ажалай Герой ... Полторацкий гэгшэд ... гэр соо сугларжа, ... ажалайнгаа дүн га... Леоновой бригадын ... шан Валерий Гон... 2,7 кубометр хана ... эгээл үндэр бүтээсэ ... ба. Мүноөдэр чемпион... һон Валерий дүрбэдэ... рядтай. Хүдэлмэрин... луушуулай үдэшын ... лида һуралсадаг. Х... дээдэ һургуулида ор... сэлэнтэй. Иимэ ура... наатай шулуушад эн... бригадада олон. ... най дүн гаргахада ... Алексеевич Полто... бригадын шулуушад ... бометр хана барижа, ... ряа дүүргээшье һаа, ... хи һуури эзэлбэд.

— Борис Алексеевич... лөөдэр шангаханаар ... болоолши даа, — гэжэ ... Виктор Семенович Ген... ко хэлэнэ. Б. Полто... зүбшөөһэн хэбэртэй ... гоо дохибо.

К. ЖАМЬЯН...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: шулуушадай бригадир, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий; дүршэл шадабаритай шулуушан П. В. Леонов мүн лэ шулуушадай бригадые хүтэлбэрилнэ; эрхим шулуушад (зүүн гарһаа) З. Шастина, Т. Семёнова гэгшэд ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Дондок Очирович Даржаев Эрхирэгэй совхоздо 32 жэлэй турша соо механизатораар хүдэлнэ. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ түрүү хүдэлмэрилэгшэ бүри оролдосотой һайнаар ажаллажа, урдандаа ногооной муугаар ургадаг байһан Яшалай-Ара гэжэ газарта 70 гектар газарһаа 700 центнер үбһэ хуряажа абаа. Һүүлэй гурбан жэлдэ луговодоор ажаллахадаа, энэ газараа уһалжа, үтэгжүүлжэ, үрэжэл ехэтэй болгоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: луговод Д. О. Даржаев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Хоринн аймагта

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Аймагай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд хүдөөгэй ажалшадта ехэ туһаламжа хүргэжэ байдаг заншалтай. Илангаяа энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ шефүүд бүри эдэбхитэйгээр туһална.

Хоринн лесхозой, Дээдэ-Хоринн леспромхозой, автомобильна харгын управлениин коллективүүд «Георгиевский» совхозые шефтээ абаһан юм. Тэдэнэр тус ажахын Амгалантын отделенида үбһэ хуряалга дээрэ һайнаар хүдэлөө.

— Харгын управлениин 3 тракторист манай звенодо хүдэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа Константин Юговэй оролдосотой һайн ажалые онсолон тэмдэглэмээр, Тэрэ үдэрэй даабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ, —гээд, үбһэ хуряалгын звенное даагша А. М. Афанасьев хөөрэнэ.

Хоринн лесхозһоо совхозой энэ отделенидэ ажаллаһан тракторист Николай Алемасов ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тэрэ нүхэр өөрынгөө трактораар үбһэ сабшаха, тармахадаа, үдэрэй даабари үлүүлэн дүүргэдэг байгаа.

Дээдэ-Хоринн леспромхозой хүдэлмэришэд Михаил Угрюмов, Виктор Михайлов, Николай Яковлев, Галсан Мункуев гэгшэд совхозой ажалшадай зүгһөө магтаалда хүртэнэ. Тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлгын үедэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, иимэ магтаалда хүртэбэ бшуу.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛДЭНЭ

Энэ отделениин ажалшад ниитын малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ эхилжэ, һайнаар бэлдэхын түлөө оролдоно. Отделенидэ модошо дархашуулай бригаданууд эмхидхэгдээд, малай байрануудые заһабарилжа эхилэнхэй.

Амгалантада дүтэхэнэ шэнэ байра түхеэрэгдэһэн байгаа. Анха түрүүн хонидой байра болгохо гэһэн аад, мүнөө тэндэ һаалиин фермэ түхеэрхээр шиидхэгдээ. Эндэ модошо дархан И. И. Белоусовай хүтэлбэрилдэг 4 хүнһөө бүридэһэн бригада хүдэлнэ. Тэдэнэр үнеэдэй байрын барилга һаяар дүүргэхэнь. Тиихэдэ мал эдеэлүүлхэ кормушканууд хэгдэнэ, хашаа хорёонь баригдана. Бригадын гэшүүд хүйтэнэй эхилтэр бүхы хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

Тиихэдэ тэндэ 30 тугалай багтаамжатай дал баригдана. Дүршэл ехэтэй барилгашан Д. Свининэй ударидадаг 4 хүнһөө бүридэһэн бригада эндэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Г. ХАГОЕВ,
аймагай газетын редакторай орлогшо.

Политическэ эрдэмээ дээшэлүүлэгшэдтэ туһаламжа

ЭБЭЙ ЕҺООР ОРШОХО ТУХАИ

Уласхоорондын харилсаануудай эбэй ёһоор хүгжэхэ хэрэгтэ далаад оной эхин урин һэбшээ оруулба. Юуб гэхэдэ, совет арад зондо, социалис бусад оронуудай ажалшан арадта, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэндэ ашатай туһатай ехэ алхамууд хэгдэжэ эхилһэн байна. Партиин XXIV съезд дээрэ баталан абтаһан эб найрамдалай программа бэелүүлхын тулада манай парти, Советскэ правительство улас түрын оршондо холын хараата политика бэелүүлнэ. Иигэжэ социалис гүрэнүүдтэй хамта Советскэ Союзай бэелүүлжэ байгаа гадаадын хараа шугамэй ашаар дэлхэйн оршон байдалда һайн хубилалтанууд боложо эхилбэ.

Эдэ хубилалтануудай гол удха гэхэдэ, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд үндэһөөрөө хубилжа эхилбэ.

«Ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай дүрим болоһон амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ёһо гурим үргэнөөр һайшаагдадаг болоо, «хүйтэн дайнһаа» түгшүүриэтэ байдалые һуларуулха тээшэ эрьелтэ боложо байна» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 оной) Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Энэ гурим ёһые капиталис гүрэнүүдэй мэдэрһэнэй ашаар улас түрын оршондо иимэ хубилалтанууд һүүлэй үедэ боложо эхилбэ гээшэ. Томо томо капиталис гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй энэ гурим ёһые буруушааһанай гэмээр уласхоорондын харилсаануудай замда орожо шададаггүй байһаниинь эли. Советскэ Союзай миин лэ оршон мандажа байһан ушарые баруун түбидэ аюултай гэжэшье номнодог эгээл шэлдэн толгойтой хүтэлбэрилэгшэд капиталис оронуудта дайралдадаг һэн даа. Иимэ аюултай байһан дээрэһээнь совет засагта, коммунизмда харша добтолго хэхээр элдэб эсын түсэбүүдые зохёожо ородог бэлэй.

Социализмын һүр хүсэнэй улам ургажа, дэлхэйн арад түмэндэ һайшаагдадаг эдэбхитэй гадаадын политика ябуулхадань, империализмын удамаршад «хүйтэн дайнай» үеын хэтэрхэй түримхэй номнолһоо арсаха баатай болоһон юм. Иигэжэ ээрхэг түримхэй этигээдүүдэй «хүсэрхүү» политика ябан ошонгоо һоёогоо мохожо, уласхоорондын шухала асуудалнуудые бодомжотойгоор шиидхэхэ гэһэн хараа шугамда диилдэжэ эхилээ бэлэй. Сэрэгэй хүсэрхэлгэ, атомаар айлгаха политика мухардантаа гэжэ баруун гүрэнүүдэй бодомжотой хүтэлбэрилэгшэд, ниитын ажал ябуулагшад ойлгожо эхилэнхэй. Социализмын ургаха, хүгжэхэ, хүдэлмэришэдэй, национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөнэй дэбжэхэ хэрэгые хүсөөр зогсоохын аргагүй гэжэ эдэнэр мүн лэ ойлгоо. Ушар иимэһээ хоёр ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта бодомжотой политика ябуулхые эдэнэр оролдодог болоһон байна.

Ондо ондоо байгуулалтатай, гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёһоор зэргэ оршохо гэһэн ленинскэ ёһо гурим хадаа гүрэнүүд хоорондын арсалдаата асуудалнуудые буу зэбсэгээр шиидхэхэ гэһэн оншо аргаһаа арсаха заабаритай. Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада энэ суртал харюусана. Тиин гэхэдэнь, империалис хархис этигээдүүд сэрэг дайгаар лэ жүрөөдэдэг гэжэ бүгэдэндэ эли бээз.

Амгалан тайбан байдал социализм хоёр хоорондоо таһаршагүй гэжэ СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политика элеэр гэршэлнэ.

Ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёһоор зэргэ оршохо гэһэн политикын гол ёһо гуримууд гэхэдэ: социализмын оронуудай амгалан байдалда хүгжэхэ эрхэ нүхэсэл олгохо; бүлимтарха, хариин газар, уһа буляаха гэһэн хархис политикые хазаарлаха; гүрэнүүд хоорондын арсалдаануудые шиидхэхэдээ хүсэ хэрэглэхээр жүрөөдэгшэдые амалха.

Совет засагай һая мүндэлжэ байха үедэ манай гүрэн бага арга нөөсэнүүдтэй байһан ааб даа. Иимэ эрхэ байдалдашье манай гадаадын политика экономикын болон бусад талаар капиталис оронуудтай харилсаануудые тогтоожо шадаһан юм гээшэ. Мүнөө экономикыншье, бэеэ хамгаалхашье талаар улам ургажа байгаа һүр хүсэтэй болоһон социалис нэгэдэл капиталис оронуудтай политикаяа ябуулхадаа, хүсэ нүлөө үзүүлхэ аргатай болонхой. Социалис гүрэнүүдэй хамтаараа ябуулһан гадаадын политика иимэ хүсэ нүлөө үзүүлнэшье.

Франциин правительство, тэрэнэй президент де Голль баруун оронууд соохоо энэ талаар түрүүшын алхам хэһэн юм. Советскэ Союз болон социалис бусад оронуудай али алиндаа ашатай туһатай харилсаа хүгжөөхэ хараа шугамые Франци мүнөөшье үргэлжэлүүлһээр. Совет-француз харилсаан хадаа Европодохи оршон байдалые һайжаруулха хэрэгтэ гол һуури эзэлээ гэхэдэ эндүүтэй бэшэ. Европо түбидэ «хүйтэн дайе» дулааруулха тээшэ эрьюулһэн харилсаан энэ болоно Германиин Федеративна Республикын доторхи политическэ байдалые һайжаруулха хэрэгтэ мүн лэ энэ харилсаан ехэ үүргэтэй байгаа. Энээнэй ашаар эндэхи хархис этигээдүүд хойшоо гаража, бодомжотой хараа шугам бэелүүлдэг хүтэлбэрилэгшэд засаг түрэдэ ороһон байна. В. Брандт, В. Шеель гэгшэдэй засагта ороһонһоо хойшо манай харилсаан һа... эхилээ. Энээнэй аша... оной августда ССС... хоёрой хоорондо дог... талагдаа һааб даа. ... хоёр оронуудай хоо... харилсаанда эрид х... боложо эхилээ.

Европодохи пол... байдалда урин һ... ороһоной ашаар ... байдалай, харилсаа... ной асуудалаар ни... пын зүблөө зарлах... нүхэсэл олгогдоо. ... оной июлиин 3—7-н... синкидэ энэ зүбл... рүүшын шата үнгэрһ... даа. Женевэдэ се... 18-һаа хоёрдохи шат... лээ. Гурбадахи шат... шолуулангүй үндэ... хэмжээндэ үнгэргэ... хал социалис орону... ба.

Европо түбидэхи ... рилтэ байдал зөөлэ... урин һэбшээе Ази ... ерүүлхэ ёһотой гэжэ...

Соведүүдэй хүдэлмэри

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЭ

... ажахын артелиин ... сахилгада зорюулаг- ... асуудал ээлжээтэ сесси ... Ахын аймагай Совет haя- ... оаба. Элидхэлшэ аймагай ... нүхэр К. Т. Тыхеев ... колхозуудта колхозой ... хазагайруулагдана ... тэмдэглээ. Нэн түрүүн ... правленинүүдэй ... зарлагдахада, ... гэшүүдэй бага ху- ... хабаадана. Илангаяа нимэ ... Ленинэй нэрэмжэтэ ... ушардаг. Мүн бэшэ- ... «Коммунизм», «Улаан- ... «50 лет Октября» кол- ... нимэ үзэгдэлнүүд ... элидхэлшэ тэмдэглэ-

... гадна, колхозуудай, бригадануудай суглаанууд саг болзор соогоо зарлагданагүй, зарлагдаашье haa, тэдээн дээрэ ажахынуудай саашанхи хүгжэлтэ, ургалта тухай асуудалнууд үсөөн харагдана. Гэхэтэй хамта аймагай колхозуудта жэл бүхэндэ малай гарзалалга ехэ байhaap. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн haрануудай турша соо «Улаан-Аха» колхоздо 27 толгой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 35 толгой, «Коммунизм» ба «50 лет Октября» колхозуудта тус тустаа 107 ба 301 толгой эбэртэ бодо мал гарзалаа юм. Теэд эдэ олон малые гарза хоролгодо оруулhан хүнүүд ямаршье зэмэдэ хабаадуулагдаагүй байhaap. Тиихэдэ колхозуудай шалгалтын комиссинууд hулаар хүдэлнэ.

Тэрэнhээ уламжалан зарим колхознигууд Уставай тогтооhонhоо олоор мал барина. «Улаан-Аха», «Коммунизм» колхозуудта зарим айлнууд 15 — 20 хонитой, 10 гаран эбэртэ бодо малтай байдаг.

«Коммунизм» колхозой гэшүүдэй 13-иинь үмсэдөө мори барина. Эдэнэрэй нэгэниинишье пенсидэ гараагүй, ажал хэжэ дүүрэн шадаха зон.

Мүн үмсэдөө олон мал оарижа байгаад, ниитын ажалда хабаададаггүй хүнүүд тухай хатуу шүүмжэлэл гараа.

Зүбшэгдэhэн асуудалаар сесси шиидхэбэри баталан абаа.

В. ГАЛСАНОВ.

ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ҺУРАНА

... Бэшүүрэй аймагай ... Булаг hууринда ажал- ... депутадуудай сельскэ, ... Соведүүдэй депута- ... семинар боложо үнгэр-

... нэй хуулинуудай, нии- ... гуримуудай хүдөө нютагта бэелүүлэгдэдэг тухай, ... хуули шудалха хү- ... саашадань hайжа- ... тухай шухала асуу- ... тус семинар дээрэ ... хэлсэгдэhэн байна.

... аймагай прокуратурын мүр- ... нүхэр И. Н. Брызгалов ... асуудалаар элидхэл хэхэ- ... хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй хэр зэргээр хабаададаг тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Охин-Булагай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. В. Симонова хуули сахиха, хүн зоной дунда хуули шудалха хүдэлмэри эмхидхэхэ, ниитын журам сахилгые hайжаруулха талаар сельсоведэйнгээ ябуулдаг ажал хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэн байна. Тэрэ мүн ажалшадай мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудаар ямар хэмжээнүүдые абадаг байhанаа хөөрэбэ. Тус сельсоведэй ниитын гурим, хуули сахилгаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр А. Перфильев ажалайнгаа дүршэл тухай хөөрөө, Охин-Булагай совхозой директор С. Г. Санжиев, «Сибирь» совхозой директор М. И. Петров гэгшэд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө оролдожо ябаhан совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, бүхы хүн зониие коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ, хүдөө нютагуудта ниитын журам hайжаруулха хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй яажа хабаадалсадаг, саашадаа ямараар хүдэлөө haань, hайн бэ гэжэ хэлээ.

М. ОЧИРОВ.

Бэшүүр.

...ажалшадай

...эгүүдhээ

ЗАЛУУГАЙ ЗАЛИТАЙ

...мила Васильевна Ко- ...ын Цахирай больницада ... эхилhээр жэлhээ ... болобо. Хэды тиимэ ...шье haань, тосхоной ... дунда энэ нүхэр ... боложо шадаhан бай-

...бхэр жэлэй саада тээ ме- ...ын институт дүүргэhэн ... врач басаган тосхон- ... хирург болоhон юм. ... үдэрhөө эхилжэ, ажалдаа ханамжатай hайнаар хандадаг, үбшэлhэн хүнүүдтэй урин зохидхоноор хөөрэлдэдэг гээд мэдээжэ болоо. Хүндөөр үбшэлhэн хүнэй больницада ороходо, нарин нягтаар шалгажа үзэдэг, «эдихэ хоолгүй, унтаха нойргүй» мэтээр хажуудань hахижа эмшэлдэг юм.

Элдэб янзын үбшэндэ, гэнэ усалда дайрагдаhан хүнүүд энэ больницада ородог. Людмила Васильевна тэдэнэртэ саг соонь операци hайнаар хээд, эдэгээhэн лэ байдаг юм. Тиимэhээ тэрээндэ эмшэлүүлжэ эдэгэhэн хүнүүд баяр баясхалан хүргэжэ ябадаг болонхой.

Тиихэдэ тосхоной ажалшадай дунда ябуулагдадаг hэргылэмжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Залуу наhанай залитайханаар хүдэлдэг энэ нүхэр коллектив соогоо, нютагай ажалшадай дунда хүндэтэй болопхой.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

„АЯ-ГАНГА“, „ЗЕЯ“...

...оймнай ниислэл Моск- ...одо жэл бүри намартаа ...ынэ промышленностиин ...үүдэй яармаг болодог ...лай. Бүд нэхэгшэд яар- ... өөhэдынгөө продукци ... худалдаа наймаанай ... тэрэнииень абадаг, ...эдэг байха юм. Улаан- ... нарин сэмбын фабрика ... бүри энэ заншалта яар- ... хабаадалсадаг болонхой. ...лэй яармагта фабрикын ... бэлдэжэ эхилhээр ...

... сэмбын фабрика байг- ... яармагта шэнэ гур- ... табиха юм. Эхэнэрнүү- ...ьто оёхо «Юбилейная», ...эрнүүдэй пальтогой, ... «Ая-ганга», үхибүү- ...үбэзhанай «Зея» гэжэ ... яармагта абаашагда- ...раалагдана.

...кын цех, участогууд- ... түхеэрэлгэнүүд тод- ... үйлэдбэриин техноло- ...аруулагдана. Эндэхи ...илэгшэд продукциин ... hайжаруулха асуу- ... ехэ анхарал хан- ... болонхой. Фабрикада ... «Баянгол», «Ан- ... «Альфа», «Восход», ... «Мраморная» болон ... нэрэтэй бүдүүд ...haа гадуур мэдэг- ...hoop үнинэй юм.

Манай корр.

Оренбургда виноград ургуулгын түб пунктда энэ жэлдэ үндэр баян ургаса абтаа. Эндэхи газарай хүрьhэн, сагай уларил Оренбургда виноград ургуулжа, эрхим hайн ургаса хуряажа абахаар гэжэ гэршэлээ. Ерэхэ жэлдэ эндэ тарнгдахаар 15 ондоо сортын виноград шэлэгдэн абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түбэй пунктын директор Ф. И. Шатилов (баруун гарhаа), П. Ф. Ласыгин гэгшэд хуряагдаhан виноград хаража байнад.

ТАСС-ай фотохроника.

Спорт

ФУТБОЛ. Футболоор СССР-эй кубок эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн октябриин 10-да Москвада үнгэргэгдөө. Эндэ Ереванай «Арарат», Киевэй «Динамо» командануд уулзажа, эдэбхитэй hайнаар наадаhан байна. Энэ уулзалгада Ереванай футболистнууд 2:1 тоотойгоор шүүжэ, түрүүшынхеэ кубогта хүртөө.

Мүрысөөн угаа hонирхолтой байжа, олоной анхарал татаба. Хоёр командын футболистнууд габшагай түргөөр наадажа, али алиинишье кубок эзэлхээр бэлэн байhанаа элирхэйлэн харуулhан байна. Нааданай эхилhэнhээ хойшо 61-дэхи минутын ябажа байхада, «Араpадай» хамгаалагша Месропян ялынь талмай дээрэ «Динамын» түлөөлэгшэ Бурягые унагаажархиhан байгаа. Тиихэдэнь судья ялын сохилто соносхобо. Эндэ Киевэй футболистнуудай капитан Колотов онобшотой мэргэнээр ялын сохилто хэжэ, командаяа урагшань гаргаба. Эгээл энэ үедэ эндэ сугларhан футболдо дуратайшуул наадан киевэйхидэй илалтаар дүүрээ гэжэ hанаhаншье байха. Гэбэшье нааданай дүүрэтэр оройдоол нэгэ минутын үлөөд байтар Иштоян бүмбэгэ абаад, бушуу түргөөр, онобшотой мэргэнээр үдьхэлжэ, тоогоо тэгшэлбэ. Тиин нэмэлтэ сагай 103-дахи минутада Иштоян үшөө дахин шалгаржа, киевэйхидэй саха руу бүмбэгэ үдьхэлжэ оруулан, командынгаа СССР-эй кубогта хүртэхэдэнь, ехэ туhа нэмэри хэhэн байна.

ГТО. Байгша оной ноябрь, декабрь haрануудта, мүн ерэхэ жэлэй түрүүшын хахадта ГТО-гой эдэбхитэдэй следууд республикануудта, хизаарнуудта, областьнуудта үнгэргэгдэжэ, ГТО-гой нормо тушаалгын дүнгүүд согсологдохо юм гээд ГТО-гой бүхэсоюзна Соведэй октябриин 10-да Москвада болоhон заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

РСФСР-эй физкультурын эмхинүүдые ГТО-гой значогуудаар хангаха тухай асуудалые совет хаража үзэhэн байна. Нормо тушааhан хүнүүдые шагнахын тула нёдондо жэл республика дотор hураггүй үсөөн значогууд бэлдэгдэhэн haa, харин мүнөө энэ дутагдал зайсуулагдаа. Республика дотор элбэг хүрэхэ значогууд бүтээгдэнэ гэжэ совет РСФСР-эй Спорткомитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. П. Захавинай мэдээсэл шагнажа, зүбшэн хэлсэхэдээ тэмдэглээ.

Сэрэгэй албанда татагдахаяа байhан залуушуулай дунда физическэ культурын хүдэлмэри ябуулха талаар Курганска областиин эмхинүүдэй хэhэн хүдэлмэриие ГТО-гой совет зүбшэлбэ.

Совет Армиин зэргэдэ алба хэхэ ушарта областиин эмхинүүд ехэ анхаралаа хандуулна. 1973 оной май hарада албанда татагдаhан хүбүүдэй олонхид ГТО-гой нормо дүргэhэн байгаа.

Курганска областиин эмхинүүдэй хүдэлмэридэ горитой дутуу дундануд бии гэжэ соведэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

***

1973 оной ноябрь—декабрь haрануудта НХЛ-эй ба Советскэ Союзай клубуудай командануудай хоорондо уулзалгануудые үнгэргэхэ тухай Канадын — США-гай национальна хоккейн лигитэй (НХЛ) хэлсээ хэhэн байгаа. Тиин мүнөө СССР-эй хоккейн федераци энэ хэлсээнhээ арсаха баатай болоо.

Ушарынь юуб гэхэдэ, хоккейн уласхоорондын федерациин (ЛИХГ) президент Д. Ахерныен, национальна хоккейн лигиин хүтэлбэриин финансын зүришэлдөөтэ асуудалнуудые шиидхэжэ шадахагүйдэнь, эдэ уулзалгануудые үнгэргэлгэдэ ЛИХГ-эй президент мүнгэ hомолоогүй гээд СССР-эй хоккейн федераци ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ.

Урда тээнь, Москвада болоhон дэлхэйн чемпионадай үедэ, Д. Ахерн иимэ уулзалгануудые үнгэргэхөөр зүбшөөгөө hэн.

(ТАСС).

хилын саанаhaa

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ПРАГА

ЧЕХОСЛОВАК-ИНДИИН КОММЮНИКЕ

ТАСС

Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын тула ехэ хубилалтанууд хэгдэжэ байна гэжэ ЧССР-эй президент Л. Свобода, Индиин президент В. В. Гири тэмдэглэбэ. Уласхоорондын шанга хиналта доро буу зэбсэгүүдые бүтэдэ ниитээрээ хуряаха шухала гээд Индиин президент В. В. Гириин албанай хэрэгээр ЧССР-тэ ерэhэн тухай коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэлхэ бүхэдэлхэйн конференци бүхы гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар дары зарлаха шухала гэжэ эдэнэр тэмдэглээд, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын эхилhые hайшаагаа.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хоёр ороной президентнэр гол анхаралаа хандуулhан байна гээд коммюнике дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Израилиин эзэрхэг түримхэй политикые эдэнэр эрид буруушааба.

ЧССР-эй, Индиин хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэлхэдөө, хоёр ороной харилсаа холбоос улам бэхижүүлхэ хүсэл эрмэлзэлтэй байhанаа Л. Свобода, В. В. Гири мэдүүлээ.

УЛААН-БААТАР

Бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэгдээ

ТАСС

Шэнжэлхы ухаанай-үйлэдбэриин конференци октябриин 10-да Монголой Арадай Республикын ниислэл хотодо нээгдээд, адууhа малда элбэг хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ. Монголой, Советскэ Союзай хүдөө ажахын эрдэмтэд, хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Ороной арадай ажахын гол hалбари — мал ажалые саашадань хүгжөөхын тула бардам хүрэхөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэмжээ ябуулгануудые Монголой Арадай революционно парти бэелүүлжэ байна. Эдэнээ амжалтатайгаар шиидхэхэдэнь, Советскэ Союз ехэ туhа хүргэнэ.

Жэлдээ 90.000 тонно продукци үйлэдбэрилхэ холимог тэжээлэй 10 предприяти, цех СССР-эй туhаламжа дэмжэлгээр ашаглалгада оруулагдаа. 1967 онhоо 1972 он болотор малай тэжээл бэлэдхэлгэ 39 процентээр дээшэлhэн байна. Энэ жэлдэ Монголой Арадай Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 784 мянган тонно үбhэ бэлэдхээ.

ГАВАНА

ЧИЛИ: ХАРДАЛГА МҮРДЭЛГЭЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛhЭЭР

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хунтын хашалта харшалалтанууд, хардалга мүрдэлгэнүүд патриотическа хүсэнүүдэй зоригые хухалнагүй. «Мүнөө болотор Сантьяго хотодо бидэндэ шанга харюу сохилто хэгдэжэ байhaap», — гэжэ буhалгаа хэгшэдэй толгойлогшо генерал Пиночет Бразилиин «Крузейра» журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Ниислэлэй промышленна райондо карабинернүүдэй ба зэбсэгтэ хүдэлмэришэдэй отрядай хоорондо шанга тулалдаан болобо.

Эсэргүүсэлгын хүдэлөөе дарахын тула сэрэгэй хунта хардалга мүрдэлгэнүүдые хэнэ. Һүүлэй хэдэн үдэрэй турша соо ямаршье мүрдэлгэ хэнгүй, сүүдгүйгөөр Чилиин 40 гаран патриот буудагдан алуулаа гэжэ урбалта хэгшэдэй удамарша тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Эзэрхэг түримхэй ябуулга буруушаана

ТАСС

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудай бүлэг делегацинууд ООН-до хамтын мэдүүлгэ хэхэдээ, Египет ба Сиридэ эсэргүү Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые эрид буруушаан, эдэ оронуудай баатарлиг тэмсэлые бүрин дэмжэжэ байhан тухайдаа мэдүүлбэ. «Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалые эбэй ёhoop шиидхэхын тула булимтаран эзэмдэhэн араб газар нютагуудhаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ороогүй оронууд табина», — гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

«Амгалан хүн зониие алажа байhанайнь түлөө сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй оронууд Израилиие гэмнэнэ. Тель-Авивай зэрлиг муухай ябуулгануудые эдэнэр буруушана», — гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

ПЕКИН

Чилиин хунтые дэмжэhэн КНР-эй шиидхэбэри

ТАСС

Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Цзи Пэн-фэй Чилиин Республикаhaа Хитадта байhан элшэн сайд Армандо Урибе гэгшые октябриин 10-да дуудажа ерүүлээд, тэрэниие Чилиин Республикаhaа Хитадта байдаг элшэн сайд гээд тоолохоёо КНР-эй правительство болибо гэжэ Урибедэ мэдээсэhэн байна.

Сэрэгэй хунтада алба хэхээр бэлэн байhан тухайдаа мэдүүлhэн, КНР-тэхи Чилиин посольствын хоёрдохи секретарь Фернандо Перес хойшодоо Чилиин хэрэгүүдые Пекиндэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэ болобо гэжэ тэмдэглэнэ.

Чилиин сэрэгэй хунтын зэрлиг муухай ябуулгануудые элшэн сайд Армандо Урибегэй үнтэрэгшэ нэделидэ буруушаажа мэдүүлhэнэйнь түлөө КНР иимэ шиидхэбэри гаргаа.

Эндэхи дипломатическа тушаалтадай мэдүүлhэнэй ёhoop, Чилидэхи гүрэнэй урбалтын hүүлээр тэбхэр hара үнгэрhэн хойно Пекин фашис сэрэгэй хунтые мэдэрбэ бшуу.

СОФИ

Һайшаан дэмжэнэ

ТАСС

Болгариин Коммунис партиин, Советскэ Союзай Коммунис партиин аха дүү ёhoной харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлгэ — болгар арадай национальна ба интернациональна үялга. БКП гэй, тэрэнэй гэшүүн бүхэнэй. Болгариин социалис гүрэнэй түрүүшын зэлжээнэй зорилго болоно гэжэ «Работническо дело» газетэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Болгарида ерээд бусалтын дүнгүүдые зүбшэлhэн БКП-гэй ЦК-гай пленумдэ зорюулагдаhан түрүү статья соогоо бэшэнэ.

БКП-гэй ЦК-гай пленумэй абаhан шиидхэбэриие оронэй бүхы коммунистнууд, ажалшад үндэрөөр сэгнэнэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ, БКП-гэй ЦК-гай Политбюротой ба БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Т. Живковтэй тэрэнэй хэhэн хөөрэлдөөнүүд болгар-совет хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ туйлай ехэ удха шанартай гээд тэмдэглээ гэжэ газетэ бэшэнэ.

ПРАГА

Харилсаа холбоомнай хүгжэнэ

ТАСС

Экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбооной талаар Советскэ Союзай, Чехословакиин правительстванууд хоорондын комиссиин XIII заседани эндэ нээгдэбэ.

ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшын орлогшо Ф. Гамоуз — Чехословакиин делегациие, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Лесечко Совет делегациие толгойлно.

Хүндэ, элшэ хүсэнэй ба транспортын машина бүтээлгын, автомобиль болон барилгын техникэ бүтээлгын hалбаринуудта харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ программануудые зүбшэлhэн байна.

ТОКИО

К. ТАНАКА пресс-конференци хэбэ

ТАСС

Албанай хэрэгээр Москва ошоод бусалгамнай ашаүрэтэй байгаа гэжэ Японой премьер-министр К. Танака эндэ зарлагдаhан пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Һүүлэй арбан долоон жэлэй турша соо совет-япон харилсаанай хүгжэhэнэй ашаар энэ уулзалга үнгэргэгдэхэ аргатай болоhон байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Совет правительство, совет арад бидэниие хүндэтэй халуунаар угтаа гэжэ К. Танака хэлэбэ. Хоёр талые hонирхуулдаг асуудалнуудые хөөрэлдөөнүүдэйнгээ үедэ зүбшэлhэн байгаабди.

Японой ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанда шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии байhaap. Эдэ асуудалнуудаар совет талатай сэхэ руунь хөөрэлдэhэн байнаб.

Совет-япон хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ, экономическа харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ тухай хэлэхэдээ, Сибириин байгаалиин баялигуудые хамтын хүсөөр ашаглаха проектнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ Япон анхаралаа ехээр хандуулна гээд премьер-министр тэмдэглээ.

ДАМАСК

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Октябриин 10-най hүни, 11-нэй үдэhөө урагша Сириин — Израилиин фронт дээрэ шанга тулалдаанууд болобо. Октябриин 11-дэ үүр хираалжа байха үеэр, Сириин сэрэгүүдэй добтолго сухарюулхые hэдэн, нөөсэ сэрэгүүдээ байлдаанда оруулха шиидхэбэри Израилиин командовани гаргаhан байгаа. Тингэбэшье Сириин частьнуудай зүгhөө шанга сохилтоор угтагдан, урагшагүйдөө.

Израилиин авиаци Сириин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ добтолхоhоо гадна, ороной дундуурхи нютагуудай ажахын барилгануудые бомбодон, сэрэгэй ябуулгануудаа үргэдхэжэ байна гээд Сириин сэрэгэй командованиин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Тиихэдэнь Сириин ПВО-гой хүсэнүүд, истребительнүүд Израилиин авиацида шанга харюу үгэбэ.

Октябриин 10-най hүни Израилиин сэрэгэй бүлэг корабльнууд, катернууд Дундада далайн эрье шадархи Сириин ажахын хэдэ хэдэн барилгануудые буудаhан байна. Латакиц, Будж-Ислам, Бaнияс хотонуудые буудаа. Грециин худалдаа наймаанай судна гэмтээгдэжэ, уhа руу шэнгээ. Эндэ болоhон байлдаануудай үеэр Сириин эрье шадарай артеллери Израилиин 8 катерые уhанда шэнгээhэн байна.

Сириин түрүү үзэлтэй национальна фронтын түбэй хүтэлбэри мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, hуурин тосхонуудые Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоhыень эрид буруушааба. Фронт дээрэ урагшагүйдэhэнөө сагааруулхые hэдэн, Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэд зэрлиг ябуулгануудые хэнэ гээд тэмдэглэнэ.

КАИР. (ТАСС). Синайн хахад арал дээрэ танкова подразделенинүүдэй хоорондо шанга тулалдаанууд болсожо үргэлжэлhөөр. Египедэй частьнууд эдэбхитэйгээр добтолжо, дайсанай олон солдадуудые хүлhөөнь буулгана, олон техникыень hандаан, зүүлжээ дабшажа ябана.

Синайн хахад арал дээрэ болоhон байлдаануудай үедэ Израилиин армиин ехэ гээлтэ хоролтодо ороhон тухай Каирай хэблэл мэдээсэбэ. Октябриин 6-haa хойшо дайсанай 107 самолёт унагаагдаа, 230 танк hандаагдаа, сэрэгэй 11 корабль уhанда шэнгээгдээ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Суэцкэ каналай зүүн бэедэ Синайн сүл талада болоhон байлдаануудта Египедэй командовани 5 дивизи (эдэнэй тоодо бронетанкова дивизинүүдые) хабаадуулжа байна.

ЛОНДОН (ТАСС). Израилиин хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Дүтын Зүүн зүгтэ бэелүүлжэ байгаа эзэрхэг түримхэй политикаяа сагааруулхые оролдоно. Премьер-Министр Меир телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, «дайсанда шадаал haa шанга сохилто хэхэ хэрэгтэй» гэжэ мэдүүлбэ. Энэнь Израилиин хархис хүсэнүүдэй эзэрхэг түримхэй хараа бодолтой байhые үшөө дахин элирхэйлнэ.

Хүнүүдые сэрэгэй албанда татан, дайн байлдаагаа үргэдхэхэ онсо хэмжээнүүд Израильда абтажа байна гэжэ эндэhээ ороhон мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Политическэ эрдэмээ дээшэлүүлэгшэдтэ туhаламжа

... Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ... угэ хэлэхэдээ, ... [illegible] ... американ харилсаа ... hайжаруулаа haa, ... — соведшье, ... арад зондо ... [illegible] ... XXIV съезд ... [illegible] ... 1972 оной ... Москвада боло... совет-американ дээд ... [illegible] ... 1973 оной июнь ... СССР США ... [illegible]

рилсаан болбол ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёhoop оршохо ёho гуримай бодото гэршэ мүн болоно.

Улас түрын оршон байдалда шэнэ хубилалтануудай болоходо, коммунизмда эсэргүү зүйлдэ эсын номнолнуудэ шэнэ үйлэ хэрэгүүдэй үг унгиие өөhэдынхеэрээ тайлбарилжа оробо. Социалис оронуудай капиталис гүрэнүүдтэй политическэ, экономическэ, эрдэм техникын талаар харилсаануудай, соёл гэгээрэлэй холбоонуудай улам үргэдхэжэ эхилхэдэнь, марксизм-ленинизмын ёho гуримуудhаа Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд хазагайржа, арсажа эхилбэ гээд тайлбарилна.

Манай үе сагай социальна асуудалнууд болбол ангиин тэмсэлгүйгөөр, эрдэм техникын революци хэдэ лэ шиидхэжэ болохо шэнэгээр номнодог «суртал» hүүлэй үедэ бии болобо. Энэ революцинь буржуазна общестывын социальна бүхы зүрилдөөнүүдые [illegible]

[illegible]

Ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо амгалангаар оршохо гэhэн политика хадаа Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудай гадаадын политикын [illegible]

Империалис этэгээдүүдтэй хамжажа ерээд, маоистнуудай удамаршад Советскэ Союзай гадаадын политикые хардажа ороноор, [illegible] Ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёhoop оршохо гэhэн политика болбол агуу [illegible]

гүрэнүүдэй (СССР, США) үгэсөөн юм гэжэ эдэнэр хэлэдэг. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ баталагдаhан эб найрамдалай программа [illegible]

Советскэ Союз болон социалис бусад оронуудай гадаадын политика ангиин, интернациональна шэнжэтэй [illegible]

Дэлхэйн социалис нэгэдэлэй хүсые али болохоор hуларуулха, холбоо барисаадань haaд хэхэ гэжэ манай дайсад бүхы [illegible]

Ниитын хоёр байгуулалтын (системын) мүрысөөн эсэстээ экономикын шиидхэх байна бшуу. [illegible]

Социалис ба капиталис байгуулалтын ангиин тэмсэлэй нэгэ шухала талань үзэл суртал болоно. Хэрбээ мүнөө дээрэ буржуазин зарим ажал ябуулагшадай амгалан тайбан байдалда [illegible]

Улас түрын байдалай зөөлэрхэдэ, империалис [illegible] үзэл суртал талаар [illegible]

Үзэл суртал талаар коммунистнууд дайсадhаа айдаггүй, эдэнэйгээ тэмсэлдэ үргэлжэлүүлhээр. Үзэл сурталайнгаа үнэн зүб байhанда эдэнэр батаар этигэнэ. [illegible]

Гүрэнүүдэй хоорондоо харилсаануудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoop зэргэ оршохо [illegible] КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 оной) Пленум ЦК-гай Политбюрогой даалгаа. [illegible]

Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай түлөө [illegible] социализм [illegible] коммунизмда хүн түрэлтэниие асарна.

А. ТЫХЕШКИН,
Буряадай хүдөө ажахын институдай философиин кафедрын ахалагша багша.

Алексей БАДАЕВ

ТОЛИ

Энэ хуудаhанда:
- Ном тухай бодолнууд.
- Уран шүлэгэй долгин.
- Шог ёгто мүрнүүд.

НОМ—ХҮНЭЙ НҮХЭР

БИБЛИОТЕКЫН hаруул уужам таhалга соогуур шэмээгүйхэн ябасагаанаб. Шэмээгүйхэн гэжэ гү?.. Тиимэ. Манай эндэ хүнүүд шанга шангаар хөөрэлдэдэггүйл. Хэдышье тоомгүй үхибүүд бэеэ абанхай, стеллажуудай хоорондуур ябажа, дуратай номуудаа бэдэрнэ.

Библиотекэдэ ходо ябадаг, номуудые hонирхон уншадаг үхибүүд абаhаар лэ ондоошог, хэрэгтэй юумэеэ бушуухан олоодхидог. Иимэ үхибүүд hүбэлтэн ухаансар, хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдөөшье ядамаггүй байдаг. Уншаhан ном тухайгаа удхалан хөөрэжэ, ойлгожо ядаhанаа hуража ябадаг. Харин библиотекэдэ хаа ганса ябадаг, номуудые үсөөнөөр уншадаг үхибүүд тушаалдаhан лэ номоо абаад, уншаhан нэрэтэй болоод тушаажархидаг юм. Иимэ үхибүүдые ном зүбөөр уншажа hурахыень, рассказ, туужа бүхэнэй хэды шэнээн туhатай байhыень ойлгуулхые оролдодог гээшэбди.

Ш-ш-ш... аргаахан... Манай эндэ хүнүүд шанга шангаар хөөрэлдэдэггүйл. Үхибүүд номуудые уншажа, зохёол дотор болоhон үйлэ хэрэгүүдтэй танилсажа, геройнуудтайнь аргааханаар хөөрэлдэжэ hууна ха юм. Нигээд лэ оршолон дэлхэйн баргдашагүй нюуса элиржэ эхилнэ бшуу. Тиихэдэнь үхибүүд бүхы hайн hайханиие атаархан хаража, өөрөөшье үнэн сэхэ, эрэлхэг зоримгой, сэбэр hайхан ябаха тухайдаа бодомжолно бшуу.

Библиотекарьнүүд стеллажнуудай хоорондуур шэмээгүйхэн ябажа, дуратаи, хэрэгтэй номуудаа шэлэжэ абахадань үхибүүдтэ туhална. Номууд таг дээрэ табигданхай, уншагшадай абатар шэмээгүйхэн байдаг гээбы. Харин дүмүүхэнээр абаад, хуудаhыень иража, уншажа эхилхэтэйнь адли эгээ дүтын хани нүхэр шэнги хөөрэлдэжэ, түрэлхид болон багшанар шэнги аша туhатай hургаал заабари хэлэжэ, саашадаа бүришье шуналтайгаар hурахыень, бүхы эрхим hайн юумэнүүдые халан абахыень hануулжа, уряалжа байдаг шэдитэй бшуу.

Агууехэ пролетарска уран зохёолшо А. М. Горький иигэжэ хэлээ hэн: «Номуудай аша туhаар лэ бүхы эрхим hайн юумэнүүдээ оложо абаhан байнаб». Уран зохёолой хүмүүжүүлхэ айхабтар ехэ удха шанарые агууехэ зохёолшо онсо тэмдэглээд, эрхим hайн номуудые ехэтэ сэгнэжэ, гамнажа, нарилжа байхые hануулна ха юм. Тиигээд ерэхэлээрээ, сүлөөтэй сагаа хайшан гэжэ үнгэргэхөө, юу хэхээ ойлгожо ядаhанhаа номуудые уншадаг бэшэ, харин ухаан мэдэрэлээ, эрдэм бэлэдхэлээ улам гүнзэгырүүлхын, үшөө ойлгоодүй юумэеэ ойлгожо абахын тула уншадаг бшуу.

Анхараад, ажаглаад ябахада гэхэ гү, али өөрын ажабайдалhаа абажа хэлэхэдэ, бага наhандаа ехэтэ hонирхожо уншаhан номуудаа хэзээдэшье мартадаггүй, хододоо дурдан хөөрэжэ ябадаггээшэлди. Ушар иимэhээ үхибүүдые бүри багаhаань номтой нүхэсүүлжэ, тэдэ номуудаа гамнажа, нарилжа ябахыень hургаха гээшэ hайн hайхан хэрэг болонол.

Бүмбэрсэг дэлхэйдэ суурхуулhан түрүү үзэл бодолтой агууехэ хүнүүд номуудай аша туhаар ухаан мэдэрэлээ, эрдэм бэлэдхэлээ баяжуулжа ябаа. Уран зохёол хайшан гэжэ уншажа, нарилжа ябаха тухайда В. И. Ленин ходо хэлэдэг, заабол өөрын библиотекэтэй болохые hануулдаг, онсо тэмдэглэдэг байгаа hэмнай. Кремльдэ, hүүлээрнь Горкидо байхадаа, агуу багша номуудтаа илангаяа нарилаар хандажа, сүлөө сагай гарахатай сасуу уран зохёол уншажа, бүхы сэдьхэлhээ сэнгэн амардаг байhан юм. Ямар нэгэ шухала асуудалнуудаар хөөрэлдэхэдөө, хэлэhэнээ бүришье эли тодо, удхатай болгохын тула хэрэгтэй номоо абажа, ямар нэгэ зохёолhоо үгүүлэл гү, али шүлэгэй бадаг уншажа баталдаг бэлэй.

Удха түгэлдэр, эрхим hайн ном хүнэй хани нүхэр байхаhаа гадна, революционно хэрэгэй жада зэбсэг юм гэжэ Ленин багша ойлгуулдаг байгаа бшуу. Энэнь мүнөө илангаяа ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, уншаhан ном бүхэн hургаал заабари үгэдэг, мүн урма зориг бадаруулдаг шэдитэй ха юм. Жэшээнь, Советскэ Союзай Герой Зоя Космодемьянскаягай эжы Любовь Тимофеевна бэшэгүүдые олоор абадаг. Дайнай ветеранууд, комсомолшууд, пионернүүд орон зүг бүхэнhөө бэшэжэ, баатар басаганай эжыдэ халуун дураяа мэдүүлдэг.

Жэшээнь, 7-дохи классай hурагша Лена К. гэгшэ Любовь Тимофеевнада иигэжэ бэшэнэ: «Хайрата Любовь Тимофеевна! Би Лена гэжэ нэрэтэйб. Танай бэшэhэн Зоя ба Шура тухай ном үсэглэдэр hүни уншажа дүүргээб. Тэрэ номыетнай hанаа амархан уншажа болохогүй байна, тиимэhээ ехэ юумэ ойлгуулжа үгөө. Ном дотор болоhон үйлэ хэрэг тухай үглөө болотор сэдьхэлээ хүдэлгэн бодомжолооб, нюдэнэйнгөө нюлмасыешье аршааб... Ямар hайхан сэдьхэлтэй хүнүүд байгаа гээшэб! Ямар муухай дайн гээшэб! Зоя Шура хоёрто түрэhэн аха дүүнэртээ дурлаhан шэнги дуратайб... Тэдэнэр шэнги ябахые оролдохоб. Үшөө 4-дэхи класста hуража байхадам, Та манай город ерээ бэлэйт. Мүнөө hанахадам, таhалга соо хүнүүд айхабтар олоор суглараа hэн, сценэ дээрэ Та байгаат, буурал сагаан толгойтой... Таланаан буруулжа, би тэрэ үдэр үбдөөд байгааб. Тиигэбэшье ерээд, танай хөөрөөс ехэ hонирхон шагнажа, үбшэлhэнөөшье мартаа бэлэйб hайн бэлэйт, Любовь Тимофеевна. Хамаг hайн юумэнэй түлөө танда hайниие хүргэнэб... Таниие, Зоя Шура хоёрыешье хэзээдэшье мартахагүйб...» (Детская литература. 1972 он. Согсолбори. Москва).

Уран зохёолой хүмүүжүүлхы нүлөөн энэ басаганай бэшэгhээ үшөө дахин элирнэ гээшэ. Гэхэтэй хамта Зоя Шура хоёр тэрэ басаганай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлөө ха юм. Тиихэдэ аха дүүнэртэйгээ нүхэсэhэн мэтэ нүхэсөөд, хододоо тиимэ hайхан, эрэлхэг зоримгой ябахые тангариглана. Номой үг зорилго иигэжэ хүсэлдэхэдөө, угаа hайн гээшэ. Теэд энэ ном хэды олон хүнүүдые (ехэшүүлые, багашуулые) үшөө зоригжуулха, урма зоригынь бадаруулха гээшэб!

Зоя Шура хоёр тухай ном уншаагүй хүнүүд үгы ааб даа. Тиимэhээ удхыень тайлбарилhанай үлүү гэжэ hаналтай. Теэд иимэ номууд, хүнэй эгээл дүтын хани нүхэр, эгээ найдамтай туhамарша болоhон номууд захагүй олон ха юм.

Ном — хүнэй нүхэр гэжэ хэлсэдэг бээзэ. Одоо гоё hайхан, зүрхэ сэдьхэлдэ илдам зулгы үгэнүүд гээшэ. Зүгөөр номтой дүтөөр нүхэсэжэ hурахын тула үхибүүдээ багаhаань дадалтай болгохо хэрэгтэй. Багадаа уншаhан номууд хэзээдэшье мартагдадаггүй гэжэ тон зүб хэлсэдэг. Энэ шухала, тон харюусалгатай хэрэгтэ нэн түрүүн түрэлхид, тиигээд багшанар хабаатай. Бултадаа хам оролсожо, номой хүмүүжүүлхы удха шанарые тодо hонороор ойлгуулжа байгаа hаа, үхибүүд ном hонирхон уншаха, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэгдэхэ бшуу. Тиигэбэл энэ наhандаа номтой дүтөөр нүхэсэжэ, энэ hайхан хэрэгээ үхибүүдтээ үг залган дамжуулхал.

Энэ талаар манай орондо бүхы арга боломжонууд бии гээшэ. Нютаг hууриин, hургуули бүхэндэ библиотекэнүүд хүдэлнэ. Дуратай номоо шэлэжэ абаха, зохёолой гол түлэб удхые тайлбарилан ойлгохо хэрэгтэ туhалха эрхим дээдэ мэргэжэлтэй библиотекарьнүүд бии ха юм. Совет хүнүүдэй коммунис үзэл бодолтойгоор, дүрбэн тэгшээр хүмүүжэхэ хэрэгтэ библиотекын (номуудай) айхабтар ехэ үүргэтэй, аша габьяатай байhаниие манай парти, правительство сэгнэжэ, эгэсэ ёhоной халуун анхарал хандуулжа байдаг.

Ушар иимэhээ номтой дүтөөр нүхэсэхэ, бүришье шуналтайгаар уншаха, ухаан мэдэрэлээ, эрдэм бэлэдхэлээ улам нарижуулха арга манайда гүйсэд бии гээшэл.

Е. ХАЗАГАЕВА,
хүүгэдэй республиканска библиотекын ахамад библиограф.

Намарай ой соо
Нааршаама гоёл даа.
П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

Гунга ЧИМИТОВ

УhАН ХИМИ ХОЁР
[Басни]

Хүдөө манай нютагта
Хүндэтэйгээр ерэжэ,
Хүн бүхэнэй сээжэдэ
Хүсэтэ найдал асарhан
Таряанай үргэн талмай
дээр
Таляанаар урдаhан Уhан
Ургаса дээшэлүүлхэ
аргагаа
Убдис ехэтэ Хими
Хабар зундаа hайса
Хамта суг ажаллаад,
Хонгор намар болоходо,
Хоорондоо эбээ таhарба
Халбагаяа хайшан гээд
Хахарhаниинь иимэ юм:
Энгэр манай нютагта
Энэ намар гэнтэдэ
Үзэгдөөгүй айхабтар
Үндэр баян ургаса
Таряашаднай абажа,
Таларай зүрхөө уяруулба.
— Уhан Хими хоёрнай
Урдалуулаал манниe! —
Баран зомнай урмашан,
Баяр хүргэн хэлээ hэн.
Эгээл эндэ Уhамнай
Энгэр сээжээ сэлижэ,
Хүхэ сэнхир нюдөөрөө
Хүнүүд тээшэ хараба:
— Байза, эндэ яахадаа
Бараг бүдүүн зон аад лэ,
Найдалгүйхэн Химиие
Намтай зэргэ табинабта?
— Юун, юун гэнэш?
Найдамгүй?
Юугээ хэлээ гээшэбши?
Эрдэм багшын хүбүүн — би
Энэ урдаш байналби, —
Гэжэ Хими Уhанда
Гэдэгэр юумэ харюусаа.—
Найдамгүйхэн юм hаамни,
Намайе урихагүй hэн.
— Хүдөө манай нютагай
Хүдэлмэришэ арад зон
Гоё hубаг малтажа,
Голоор урдаhан намайе
Уужам таряалан худараа
Урижа, залажа абаашана.
Уhагүйгөөр ургаса
Ургахагүйнь сохом даа.
— Одоо мининил үгы hаа,
Оросhо таряан ургахагүй.
Үрэжэхэдэ хүрьhэндэ
Үтэгжүүлгэ болодог,
Буртаг үбhэ шумуулые
Булидаг Хими ха юмбиб!
— Хүрөө, Хими, бэеэ ши
Хүрэhөөр магтажа
орохош.
Арайл хэмжүүрш ехэдээ
hаа,
Ашаш хорон болохол..
— Үерлөө hаа, Уhан, ши
Бэштэйрдэг зантайлши.
Арад зоной ажалда
Аюул ушаруулдаг
муутайлши.

* * *

Эдэ хоёрой хэрэлдээ
Эндэ, нүхэд, болиюулая.
Ажахыда алинайнш
Аша ехэ гээд ойлгуулая.

БАЙГАЛАЙ ЗАГАhАШАН БАСАГАД

Губшуурта ороhон омолидол,
галзуурна, тэршэлнэ Байгал,
хабсагайта hабаhаа халижа,
харайжа зугадахаяа байбал.
Эмниг Баргажан hалхинай
энеэдэн, эшхэрээндэ марган,
мүргэлдэнэ, сохилдоно долгид,
мүнгэн хашарhаа яларган.
Онгосо дээгүүр далбааша
олон үнгэтэйхэн пулаадууд
дохёогой тугхануудмэтээр
дууданашье, далланашье хаяа.
Дуратайлби битнай тандаа,
дууша сэбэрхэн басагадууд,
зохид илдам нэгэнтэйтнай
золгодог hайб зугаалхаяа..
Хөөрхэн гарыетнай барижа,
холонхой шэрүүень мэдэхэ hэм.
хүшэ тамираараа зааханшье
хүбүүдэйхиhээ дутанагүй гэхэ hэм.
Гэгээн үүрээр тэдээнтэй
губшуур татажа үзэдэг hаа.
түүдэгэй дэргэдэ, хэндэшьеб,
түрүүшынгээ дура хэлэдэг hаа...
Түүдэгэй дэргэдэ, ракетэдэл,
тодхоотой байhан омолинууд
шаажан хүхэбтэр нюдөөрөө
шанха өөдөө шагаахал,
Түүдэгэй дэргэдэ, онгосодол,
уяатай байhан дуунууд
дурлаhан хоёрой зүрхэндэ
дуранай ошо бадараахал.
Домог болоhон Байгалай
дошхон hүртэй бусалаан соо,
онгосоор дүүрэн губшаатай
омолиин мүнгэн исалаан соо
ажалайнгаа шэрүүн хубсаhаар
арюун hайхаяа харуулнат,
байсые түнхижэ бүтээhэн
байгаалиин шэмэглэл hануулнат.
Хаанаhаа иимэ, хэлэгты даа,
харасатнай урим бэ, басагад?
Хаанаhаа иимэ, яригты даа,
хатуу зоригтойбта, басагад?
Байгаали бидэ хоёрые
бүхөөр мэдэлдээ абабалта.
Командир мэтээр захиралта
хододоо үгэжэ байбалта.
Эмниг Баргажан hалхинай
энеэдэн, эшхэрээндэ найган,
губшуурта ороhон омолидол,
галзуураг, тэршэлэг лэ Байгал.
Загаhашан илдам басаганай
зүрхэнэй губшуур лэ гайтай даа
губшууртань оробол зааханшье
гэмшэхэгүйдөө баяртайб даа!

„РОБИНЗОН КРУЗО"

Энэ ном хэдэн зуун жэлэй саана бэшэгдээшье hаа, мүнөө үеын хүнэй зүрхэ сэдьхэл уяруулдаг зандаа. Юундэ тиимэб? Тобшохоноор харюусахын аргагүй. Тиигэбэшье бага наhантаймнай нягта холбоотой хадаа тиимэ гээбы гээд хүн бүхэн хэлэхэ ёhотой.

Англиин элитэ уран зохёолшо Даниэль Дефо бодото дээрээ ушарhан үйлэ байдал хэрэглэжэ, тэрээнhээ уламжалан уран hайханай энэ ном бэшээ гэжэ хэншье мэдэнэ. «Робинзон Крузын» гол удхань хүнэй сухаришагүй зориг, хэлбэришэгүй этигэл найдабари тухай философско бодол болоно гэбэлнай дүтэрхы байна.

Теэд фильм уран зохёол хоёрой хоорондо ехэхэн илгаа бии ха юм. Хэрбээ кинодо уран hайханай өөрынь байгуулта бии hаань, уран зохёолдошье баhал өөрынь онсо шэнжэ бии байхал.

«Робинзон Крузо» ба тэрэнэй гайхамшаг ушаралта ябадалнууд» гэжэ фильмын сценари бэшэhэн Феликс Миронер номой гол удхыень гаргажа шадаа. Энэнь хүшэр хүндэ юумэн байгаа. Юуб гэхэдэ, Робинзоной ямар аргаар, ямар бэрхэшээлнүүдые дабажа, гэр байратай, хоолойгоо тэжээхэ арга боломжотой болоhыень, тэрэнэй hанал бодол, эрмэлзэл, ажабайдалдаа, хуби заяандаа ямараар хандадаг байhыень нарин нягтаар харуулхые оролдоно. Энэ зорилго яhала дүүргэгдээ. Тиимэhээ энэ фильм табиhан Станислав Говорухинай, гол геройн рольдо наадаhан Леонид Куравлевой амжалта болоно гэбэлнай тон зүб.

Фильм хаража hууха гайхашахаар юумэн үгышье hаа, Робинзоной үзэл бодолой хүгжэлтэ, байгаали хүн хоёрой «бэе бэеэ ойлголсожо нүхэсэhэниинь» бидэндэ үнэтэй байна. Тиихэдээ гансал зоригтой, нэтэрүү, шадабаритай хүн байгаалиие өөрынгөө «нүхэр» болгожо шадаха гэжэ ойлгонобди.

Гансараа, хүн зонhоо холо байhан Робинзон зүрхэ сэдьхэлэйнгээ гол тулга эндэ олоо. Мүн ажабайдалай hайн муу талыень ойлгожо, урдахи наhанайнгаа, тэрэ үеынгөө ажабайдалай дутуу дундануудыень элеэр харадаг болоо.

Нэгэ үе (тэрэнэй түрүүшынгээ бүүлхэ хилээмэ эдижэ hууhые харуулhан эпизод hанагты) жаргалтайб, сүлөө хүн болооб гэжэ hанадаг байгаа hаа, далай дээрэ томо онгосын д а л б а г а харахадаа ямараар баярланаб? Иимэл ха юм хүн түрэлтэн! Гансаардалгаhаа хүшэр хүндэ юумэн үгы ха юм даа. Тиимэhээл Робинзон хэдэн жэл соо томо модо талхижа, онгосо хээ. Тиигэжэ хүсэ шадал hанаан хоёройнгоо тэнсүүри олоhон Робинзон Крузо хүн лэ hэн хойноо этигэл найдалаа алдаагүй, ажамидаралда эр мэлзэhэн зоригынь хухараагүй. Хүниие ан арьяатанhаа илгаруулhан юумэнэй нэгэн энэл ха юм!

Аяар холо манатан харагдаhан газар, энэ этигэл найдабарииень унтараангүй өөр тээшээ татана. Тэрээндэ хүрэхэл байhандаа этигэhэн Робинзон ондоо онгосо дархалха гэжэ шиидээ бшуу.

Кино

Гансаардаhан хүн … хүн зон тээшэ тэ… Тиимэhээ Пятница ну… болоhон Робинзон … баярлаа, хүн зондо, … бусахаб гэhэн этиг… далынь бүри батажаа. … аяар хоёр хүн болоо …

Пятницын рольдо … hан И. Хизанишвили … этигэмээр образ … харуулжа шадаа.

Фильмын hүүл багта… мэшэдэй булимтарhан … рабль сүлөөлэлгын үзэ… нүүдтэ Робинзон Крузы… раз бүришье эли тодо… но. Дээрмэшэдтэ мэхэл… hэн матросуудые хүл… ень, буhалгаа үүдхэhэн… ниие амиды үлөөхыень… капитаниие гуйна. Ти… Робинзон хүнүүдтэ … зүрхэнhөө этигэжэ, … үлэhэн буhалгаашадые … дээрэ үлөөхэдөө, тэдэнэ… hарха байhанда батаж… дана. Теэд зоной з… байhандань этигээдшье… хоор бэшэл даа. Хо… үлэхээ зүрхэлөөгүй h…

Энэ фильм ехэ hони… той. Оператор О. Ма… вай, уран зурааша С. … нэй энээндэ оруулhан … тань ехэ. Арадай үзэс… hайхан байгаали, опера… олоhон hонирхолтой … нууд, фильмын гадаад… лэй болон дотоодо … болбосоронги, эли тод… лоhондо ехэхэн нүлөө … лээ ха юм.

Хүндэтэ кино хара… энэ фильм хараад гар… хүн түрэлтэнэй яма… бэрхэшээлнүүдые … шадаха байhанда … ёhотойт. Тиигэбэлтнай … мын авторнууд hанаh… хүрөө гээшэ ха.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИ…

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

12.00 — Үхибүүдтэ куклануудай зүжэг харуулагдаха.

«Орбита» харуулна:

13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — Футболоор СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө 1-дэхи лигын командануудай мүрысөөн. «Черноморец» (Одессэ) — «Нистру» (Кишинев). 2-дохи тайм (суранзан бэшэлгэ). 14.05 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хилээмэн тухай үгэ» мультфильм. 14.15 — «Вперед смотрящие — телеочерк. 14.45 — «Элүүр энхэ байдал» гэhэн дамжуулгын почто. 15.15 — «Москвагай концертнэ залнуудаар» гэhэн дамжуулга. 15.00 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков харюусана. 16.45 — Эдуардо де Филиппо. Человек и джентельмен» — Ленсоведэй нэрэмжэтэ Ленинградай театрай табиhан зүжэг. 18.50 — 19.00 — Забhарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй програм… 19.30 — Үнгэтэ телевиде… «Опереттэдэ дуратайшу… да» зорюулагдаhан … жуулга. 20.00 — Эрдэ… соёлой гол шухала асуу… нууд. «Совет эрдэмтэд … найрамдалай түлөө тэ… шэд».

Улаан-Үдэ харуулна:

20.30 — «Миф о так… зываемом «потребитель… обществе» и буржуа… действительность» (Бу… хэлэн дээрэ хөөрэлд… 20.50 — «Зүүн Сибир… hэн киножурнал. 21.00 «Ая-ганга» — уран … лой-хүгжэмтэ субботы… грамма. 21.40 — … ажахын хүдэлмэрилэгш… бүхэсоюзна үдэртэ … лагдаhан дамжуулга.

«Орбита» харуул…

22.30 — «Добро по… вать» гэhэн дамжуу… концертын студи … 24.00 — «Время» — … сэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА…

Улаан-Үдэ харуу…

19.00 — «Дом, в ко… я живу» — уран hай… фильм.

«Орбита» харуу…

20.30 — Үнгэта теле… ни. Хоккейгээр СССР-… рүү hуури эзэлхын … мүрысөөн. «Динамо» (… ва) — «Торпедо» (Го… 3-дахи үе.

Фельетон

ХОТОhОО ЕРЭhЭН „ТУhАЛАМЖА"

Үнгэрhэн үбэл саhан ехээр орожо, «Восход» колхозой гэшүүд нилээдшье баярлаhан юм. «Одоошье мүнөө жэлдэ хартаабха гээшые hайнаар ургуулжа, гайхалтай ехэ ургаса хуряахамнай хаш» гэжэ хүхилдөө hэн. Зундаашье бороо таhалдаагүй.

Үндэр ехэ уялга абаhан ажалшад намар болохые хүлеэжэ ядан байгаа бэлэй.

Тииhээршье шара набшын халуун дүтэлбэ. «Восход» колхозойхидой тариhан хартаабха хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ургажа, тэндэхи зониие баярлуулхын ехээр баярлуулба.

Энэ ехэ хартаабхые малтажа абаха хэрэгтэй. Газарай хүрэтэр тэрэнээ хуряан абажа үрдихэгүйгөө мэдэhэн колхозойхид хото городой предприятинуудhаа туhаламжа эрээ hэн.

Туhаламжашье саг соогоо ерэбэ. Хэдэн машина, автобусуудаар ерэhэн хүнүүд хартаабха малтажа эхилбэ.

...Наратай дулаахан үдэрнүүд болобо. Хартаабхашад hахы-hалаг болоолдон, үрэжэлтэ газарай баян эдеэ саг соонь hайнаар хуряажа абахые оролдонол. Тиигэншьегүй яахаб. Нёдондо жэлэй ган гасуур hанагдаадхёо.

Хартаабхын «хадаханууд» поли дээгүүр обойлдоно. «Хоёрдохи хилээмэн» гэгдэhэн энэ эдеэе автомашинануудта түргэн ашаад, колхозой складта абаашаха хэрэг гараба.

«Восход» колхозойхидто туhалхаяа ерэhэн «Бурятэнергын» РЭУ-гэй автобазын хүдэлмэрилэгшэд энэ hайхан эдеэе хээрэ орхижо болохогүй, хэмнай автомашинада hуужа, колхозой склад ошохоб гэжэ тоосолдобод. hүүлэй hүүлдэ энэ баазын ахалагша инженер Виктор Тимофеевич Пастухов гараа дээрэ үргэбэ:

— Би ошоhуу. Бүхы малтаhан хартаабхаяа хээрэ орхихо бэшэбди. Складта тушаагаад ерэнэ аабзаб.

Виктор Тимофеевичынгээ иимэ урагшаа hанаатай байхадань, нүхэдынь баярлажа:

— Зүб, зүб, — гэлдэбэ ха.

Мүнөө болоод байхада, инженер Пастуховой тиихэдэ ямархан бодол досоогоо мухарюулжа, юу шэбшэжэ байhыень мэдэхэнь хүшэр лэ хаш. Зүгөөр баазынгаа жолоошон Г. Осколковто юун гэжэ шэбэнээ юм, бу мэдэе. Сугтаа хүдэлжэ ябаhан хүнүүдэй хоорондоо юуншье тухай хөөрэлдэжэ байхадань, хэн hаалта хэбэ гээшэб!

Хартаабха тээhэн автомашина колхозой склад нэгэ дахин ошожо ерэбэ. Харин хоёрдохиёо ошоходоо, юундэшьеб харгыhаа гаража, хажуу тээшээ годирбо.

Жолоошон Г. Осколков автомашинаяа зогсоожо, hэрмэрхэн иишэ тиишээ хараашалhанай hүүлээр гурбан мэшээг хартаабха буулгаба. Үгы, энэ хүн яахаяа hанааб? Ой соо хартаабха тарихаяа hанаа гү? Үгы даа. Намар болоhон хойно хартаабха тарижа байhан хүниие хэншье үшөө хараадүй. Магад автомашинань даажа ядаад, ашааень хүнгэлбэ гээшэ гү? Үгы даа. Ондоохон лэ юумэ хэхээ hанаhан хүн. Г. Осколков гурбан мэшээг хартаабхаяа ой соо нюуба.

Эгээл энэ үедэ тэрэнэй хажууда hэмээхэн ошоод, гэнтэ:

— Юу хэжэ байнат? — гэжэ шангашагаар асуужархёо hаатнай, тэрэ жолоошон айхабтар ехээр залд гэжэ, мэгдэhэндээ нэгэ хэды үгэ турьяжархихал байгаа ёhотой.

«Колхоз хартаабхаар баян. Гурбан мэшээг абахада дундархагүй» гэжэ инженер Пастухов hанаhан байгаа хаш. Жолоошон Осколковтоо hэмээхэн шэбэнэжэрхёо:

— Гурба-дүрбэн мэшээгхэниие ой соо нюужархёорой. Хэн мэдэхэ hэм. Улаан Үдэеэ бусахадаа, абаад арлина аабзабди.

Гэнэншэг Осколков ноён инженерэй үгэдэ орожо, мэшээгтэй х а р т а а б х а даажа ядан үргэлhөөр ой руу ороо ха юм. Колхозой зөөри хулууҗа байнаб гэжэ тэрэ хүн hанаа ха гү? Али Пастуховтоол адляар:

— Хэн мэдэхэ hэм, — гэжэ газар руу нёлбоо гээшэ гү? Үнэн дээрээ тиигээл хаш...

«Бэлэн зөөридэ» дуратай В. Т. Пастуховой «үрөөhэн бөөрэнүүд» баhал олдобо. Ой модоной харуулай, ой модоной ажахые хангаха Забайкалиин баазын хүдэлмэрилэгшэд энэ колхозой хартаабха малталсахаяа ерээ hэн. Сут хүдэлдэг нүхэдэйнгөө толгойгоо үргэхэ сүлөөгүйгөөр хартаабха малтажа байхада, Ю. И. Зорин, В. И. Трусов гэгшэд хартаабха хулууха гэжэ шиидэбэд. Эдэ хоёр хүйхэршүүл 400 килограмм хартаабха hэмээхэн мэшээглээд, баhал нюужархиhан байба ха юм.

«Восход» колхозойхид гомдолтой: «Туhалхаяа ерэhэн хүнүүдэй зариманиинь иигэжэ колхозой зөөридэ орожо, хобдог сэдьхэлээр хомхолзон, «бэлэн юумэнэй» хойноhоо уланхаржа ябана».

Хотоhоо ерэhэн хулгайшадай иимэ «туhаламжа» хэндэшье хэрэггүйл ха.

Г. БОЛДОГОЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

Редакторай орлог…
С. С. ЦЫРЕНДОР…

Манай адрес, телеф…

г. Улан-Удэ, ул. … на 35. Телефоны: ре… ра — 54-54, приём… 54-93, зам. редакт… — 68-08, зам. редакт… 62-62, отв. секрет… 50-52, секретариат-… отделы: партийной жи… 60-91, сельского хоз… — 64-36, 63-86, пропа… и агитации — 56-23, … мышленности и стро… ства — 61-35, совет… строительства и бы… 69-58, культуры и … 60-21, писем и рабо… ров — 67-81, инфор… 34-05, общественна… ная — 56-62, машин… ро — 57-63, фотола… рия — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02509. Заказ №…